Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1050 — NGÀY THỨ NĂM 19 JANVIER 1922 — NGÀY 22 THÁNG MƯỜI HAI AN NAM NĂM TÂN-DẬU — NĂM THỨ 15

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE:
NGUYỄN VĂN-CỦA

TÉLÉPHONE : 203
Adresse télégraphique:
LUCTINH — SAIGON

GIÁ BÁN

	Nước nhà	Ngoại-quốc
Một năm	12$00	18$00
Sáu tháng	6.50	8.00
Ba tháng	3.50	4.50

BÁN LẺ MỖI SỐ . . . 0$05

Mua báo thì kể từ ngày mồng một và ngày 15 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS)

聞新省六 報日中南

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và chúa nhựt

POUR LES ANNONCES
s'adresser à Saigon:
aux Bureaux du Journal
rue Catinat, 158-156-157 (1er étage)
à Hanoi: aux Bureaux
du Trung-Bắc Tân-Văn
à Paris: chez M. M. Mayence & Cie
9, rue Trouchet

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chèques và mandats gởi mua báo thì đề ngay cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-Tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút.

GIAN THAM CHẲNG DỨT

Từ ngày sở Mật-thám, nhờ hoài ông Hérisson với sức M. Klein quyết tận trừ đạo tặc cho bà-tánh Tây-Nam ở trong thành-phố Saigon, cùng là ở quanh ngoài quận, đèm nằm an giấc, truy tróc đám cường đạo có đủ súng ống thuốc đạn, ghe phen cướp phá Saigon và Chợlớn, bắt đặng chánh-đảng, phó đảng, là Giỏi với Út và nhiều bọn; lại cũng đã xét bắt tên oa trữ lâm mai bán súng với tên bán súng lậu cho ác đảng là bọn đứng lên sau rốt sổ đại hình kỳ này còn đang xử kia, nên từ mấy tháng sau đây vắng nghe ăn cướp sát nhân đoạt tài như lúng trước. Biết vậy mà chưa phải dứt; ăn cướp tuy hết chớ những việc gian tham trộm cắp hãy còn có hoài, người hoài, thấy hoài, nghe thấy dường đã nhàm tai mỏi mắt; vì hễ có-bạc nhiều chừng nào, thì việc gian tham trộm cắp lại càng nhiều chừng nấy. Ấy là lẽ chánh, dầu cho ai tài trí bực nào cũng không thể cải qua cho nổi. Chẳng cần kể những vụ trộm cắp hằng đêm hằng xảy ra quanh quẩng trong thành phố, cùng là vụ bắt tin, sang đoạt thường bữa thường thấy bể bạc dầu no cuối kia, nên kể vụ thầy Lucien Hậu mới bị tòa đại hình làm án cấm cố bảy năm còn ràng ràng kia, coi tại sao mà ra nông nỗi ấy. Có phải là tại sa mê cờ-bạc chăng? — Nếu chẳng phải tại cờ bạc thua, thì thầy Lucien Hậu chẳng đại gì và chẳng gan dạ nào làm ra cơ đó. Thầy vẫn cũng là con chàu nhà thế phiệt trâm anh, lại cũng là tay có tài học vấn chắc chẳng phải lỏi thỏi; vào làm việc nhà bàn chưa mấy năm, đặng lòng chủ tin cậy thầy mà giao việc lớn. Thầy coi về ngân phiếu nhà bàn. Thầy khai rằng một khi kia, vợ thầy đau, nhà lại phải con túng rối, thầy tính — ngộ biến phải quyền — mượn đỡ ít cái ngân phiếu thế cho chà Sết-ty vay bạc về xây dựng. Trong bụng tính rảnh rang rồi thầy sẽ lo thối hết lại cho Sết-ty mà lấy ngân phiếu đem về trả lại. Nào hay lục vận kiển thời quái, ngày tháng qua thấm thoát như tên bay, bạc thì chưa có mà nợ ngày đã tới. Biết lấy đâu mà góp cho chà. Túng thế, thầy phải lấy ngân phiếu thêm đem ra thế vay chỗ khác, đặng có bạc mà góp cho mối nợ đầu. Góp rồi, còn lại bao nhiêu, cơn buồn, thầy mới hây cuộc mua vui, trước thì chơi tiền, sau thì dỗn-tiêu, thua một đêm mấy ngàn không kể. Tục vì: Đạp gai phải lấy gai mà lễ, lễ hoài mà không thể gở ra; cơn bấy chừ thầy mới nghĩ, tay nhúng chàm còn kể chi nữa, trót lỡ vậy thì thôi, dầu gió tạp mưa sa phải chịu.

Lấy đấy mà suy, thầy Lucien Hậu, lúc ban sơ, nào có ý làm mất lòng tin cậy của chủ hay là làm hư danh giá nhà của thầy đâu; nhưng mà, sau khi ham vui chịu lốn, lỡ thua thâm thiếng nhiều quá đi rồi, thế phải nhậm mất đành liều, nên hư phó mặt.

Nay thầy bị bảy năm cấm cố, ngồi tại ngục hình, thầy lấy làm cay đắng tất lòng, song ăn năn đã muộn; nghĩ cũng khá tiếc cho một tay thiếu niên như thầy, nếu danh lợi hãy còn dài, mà rủi một lúc lạc vào đồ-bác môn trung, làm sự bất lương, nên nỗi thân danh vội lấp.

Ngày mà tòa Đại-hình chưa lên án Lucien Hậu, thì đã nghe cũng là vụ thất tin, thầy Huê ở Bacliêu, làm thủ-bổn hội Canh-nông tương-tế Bacliêu, làm của hội viên gởi trả cho hội, hơn mấy muôn rồi thừa cơ lén bước. Hỏi ra, cũng bị thua cờ bạc mà ra đến thế. Thầy đi rồi, ắt sao hội viên cũng kiện mà xin quan tập nộ chớ chẳng không. Chưa biết việc sẽ trở nên làm sao, chớ người mà ở quen biết với M. Huê, nghe đến thầy lắt đầu chắc lưỡi. Ai nấy đều than tiếc khôn cùng.

M. Huê, vẫn là tay đã có giúp việc nhà-nước cũng nhiều năm công khó; thật là một tay thiếu niên, mà tánh tình thuần hậu. Người có gần M. Huê đều biết M. Huê, thuở nay có tánh-chơn chất thật thà, cần mẫn việc làm, ít nói mà hay dè-dặc. Tuy tuổi chưa mấy mươi, mà có nhiều ý-kiến cao, sở nguyện dài, còn chỗ trông mong phát đạt. M. Huê, lại ít ham chơi bời; nên khi mới tới Bacliêu, chưa bao lâu, đã đặng lòng người yêu mến. Ai cũng làm tưởng cho thầy cần cơm không bể. Có dè đâu, vào gành vác việc hội rồi, thầy lại sanh tâm trò tài đỏ-bác. Thua; nay một ít, mai một ít, lâu ngày chầy tháng hóa nhiều; hết của nhà lạm tới của người, làm đến đỗi mối lòng tin cậy. Chưa biết M. Huê trốn đi phương nào. Nếu quả M. Huê có gian lận của người như lời các báo, thì chạy đi đâu cho khỏi nắng trời, chẳng sớm thì muộn, cũng phải nối gót theo thầy Hậu một đường rất tiếc cho một tay thiếu niên sở vọng còn nhiều, mà vì một lúc sa mê, thân danh đành phải sạch.

Nghĩ coi cờ-bạc sanh đều tội lỗi gian ngược là dường nào? Vậy mà một khi kia, gặp hồi khó tàng khuyết điểm, muốn đặng bồi đắp cho phu, có người dàng kế cho lập « trường Bon » « nhà Xét » mà thâu hút lợi! Ôi, may là không trường Bon, không nhà Xét, lại thêm luật nước nghiêm cấm cờ-bạc hẳn hòi, mà việc gian tham trộm cắp hãy còn đèn chừng ấy thay, ước như mở rộng cửa cho đỏ-bác tự-do, thì sự gian ác sẽ ra sao nữa? Lại cũng nên xét, rất đỗi bực kiến thức sa mê cờ-bạc rồi còn phải làm vấp vào đàng bất nghĩa thay, huống hồ gì bọn thất phu thất giáo, trí-hóa hẹp hòi; hễ thua khiếm rồi, miễn là làm việc gì có tiền thì làm, còn kể chi phải quấy. Quản từ cổ cùng, tiểu-nhân cũng tư lạm bì. Gặp cơ hội, dầu phải sát nhân đoạt tài, vì tham của, nó cũng dám làm đều tàng nhẫn.

Dưỡng ấy, còn ai dám cải rằng sự gian tham trộm cắp, phần nhiều không bởi cờ bạc mà ra chăng? Vậy muốn trừ tệ, trước phải toan đẹp an cờ bạc. Hễ còn đỏ cờ bạc, thì chẳng nhỗ thì lớn, chẳng tệ cũng nhiều, còn thấy trộm cắp gian dảo luôn luôn.

Như mấy tháng sau đây, tôi đã nói như hoài ông Hérisson, như sức ông Klein, sở mật thám do bắt đặng đám ăn cướp có danh Giỏi với Út và bắt đặng nhiều tay, vì lợi nhỏ quên hại lớn, chỡ lậu súng vào Saigon, bán lén cho quân đạo tặc, Saigon nầy người có của, đêm nằm mới an giấc canh tràng; tuy vậy mà cũng [chưa dứt đầu, hãy còn thấy, hết bể nọ, tới nỗi kia không trốn cướp, thì cũng đón đàng mà giựt. Nhứt là trong hồi gần tết nầy. Nghe nói lũ gian manh fầy bây giờ chẳng núp bụi nằm bờ, cướp ngõ giựt đàng Ô-ma như mọi lần nữa. Chúng nó mới sanh ra nghề giựt trên xe lửa. Cũng xe Saigon-Cholon đàng giữa. Nghe nói bề chiều lại, thì chẳng có chuyến xe lửa nào mà chúng nó không có theo. Cũng mua giấy như hành khách vậy, song ít ngồi trong, hay đứng ngoài, dựa bên bản đạp. Liết coi có nào đeo vàng nhiều, nhứt là đây chiến, thấy nào đội nón tốt, nón « phới » ngồi hơ hông dựa cửa, thì nó nom theo tới đàng trành Ô-ma; đợi chừng xe rút chạy vừa có trớn, nó ra tay chụp giựt. Giựt rồi nhảy ngay, người trên xe chỉ còn có một kẻ đứng trơ mắt ngó. Đã có nhiều thầy, nhiều cô bị vậy rồi. Mà cũng lắm khi, không dợi tới đàng tránh, như xe lửa đàng mé sông, thì khi xe chạy gần tới « quai », là lúc xe chạy mau, nó với tay giựt rồi lẹ chơn nhảy xuống. Trường chắc, lóc sauhảy, người mất của thế ấy, cỡ bớt chẳng phải là số ít.

Ước chi quan Giám-đi một-thám ra ơn cho bá tánh nhờ, là dạy lính lớn theo mỗi chuyến xe hay là sắp đặt thế nào, rình bắt cho dặng lũ ăn cướp giựt đồ trên xe lửa. Dặng vậy trừ mới tuyệt lũ ấy cho; dặng vậy bá tánh ở thành phố Saigon và Cholon nầy cấm ơn ngài quá sức.

Long-Quang.

Muốn nước giàu dân thạnh

kíp dùng đồ nội-hóa

(*Tiếp theo*)

Ta nay đã có chi chấn-hưng công-thương kỹ-nghệ để mở mang nguồn lợi trong nước, thì cái cốt yếu trước hết là phải trọng đồ nội-hóa, đồ nội-hóa tiêu-dùng trong nước được nhiều tức là đồng tiền của dân ta không mất ra ngoại-quốc.

Từ xưa nước ta chỉ trọng cái nghiệp sĩ đứng đầu trong tứ-dân, rồi đó trong dân ai cũng lấy đó mà làm cái địa-bàn xu-hướng, nên chi nghề nông, công, cổ, thành chẳng ra gì. Ngày nay dân-tộc trong thế-giới dâu đâu cũng qui trọng thương-mãi công-nghệ, nên dâu cũng tranh-cạnh nhau ngoài chốn lợi-trường, chốn lợi-trường đó là cái cơ-quan kinh-tiêu của dân-tộc, ai siêng-năn giỏi-dắn thì bảo-thủ được. Ta nay đã tỉnh biết rồi, không thương-mãi kỹ-nghệ, không sao sống được với dân-tộc bây giờ. Thế thì đường sĩ-hoạn của ta đương-kiêm cái chi-hướng trông có khác hơn xưa nhiều, không cứ cả một họ hàng trong gia-tộc, cũng đều trông nom ở cái văn-mang anh thư-sinh đó nữa. Nhìn lại trong nước ta hiện-thì, ngoài Bắc đã chấn-hưng công-nghệ, trong Nam đã mở rộng điền-viên, ai ai cũng có cái tinh-thần tiến-thủ cạnh-tranh với đời, chỉ có văn-động thất-thời đang cỗ-võ bồng-bột lắm. Chẳng luận cái lợi điền-viên trong Nam-kỳ là cái lợi thiên-sản tự-nhiên, để luận về công-thương ngoài Bắc-kỳ là cái nghề mới lỗ-chức nên được, chen lấn tranh đua với thiên-hạ bây giờ ngoài trường kinh-tế ta cái nghề hồi xưa ta không có ra gì, mà nay ta đã nhiễn là văn-mang của quốc-dân ta đó.

Kỳ-nghệ của ta ngày nay, ai cũng nhìn cho ngoài Bắc là có công lỗ-chức ra nhiều, mỗi trông có mỗi tấn-bộ lắm. Kỳ các nghề lỗ-chức nên ngoài Bắc, chẳng những một nghề thêu nghề khâm là nghề đã có tiếng với ngoài-bang lâu nay, hiện nay những nghề dệt, nghề mộc, nghề làm sừ bắc, nghề sơn, nghề đồng giày, nghề làm mũ v. v. . . cũng đều được tinh-xảo vậy. Thế thì kỹ-nghệ đã có cơ phát-lích ra rồi, mà ta cũng trông được cái cuộc hoàn-toàn về sau nầy nữa. Sự nhứng biết lấy gì cản!

Những còn lo một điều tối-yếu hơn hết là: Sự vận-dụng của quốc-dân ta đối với cuộc công-thương kỹ-nghệ ta bây giờ.

Đã nói rằng muốn cho nước giàu dân thạnh phải trọng đồ nội-hóa, thì quốc-dân ta đã hiểu cái câu « gành vàng đi gió sông Ngô » là đều vô-ích mà hữu-lợn là dường nào! Ta muốn thiệt-nghiệp trong nước được mở mang ra chúng, nguồn lợi trong nước không tiêu tàng về tay người, trường không chi bằng là ta phải trọng-dụng đồ nội-hóa.

Trước đây quan Thiếu-Hoàng (Hà-nội) vào Saigon hồi Thương-nghị, luận-giải dùng tiếp chuyện với ngài về việc công-thương kỹ-nghệ của nước mình, Trường ai là người có chí với xã-hội ta nay, thì đều phải hiểu nên là một dường rất nhiệt-thành với cuộc vận-động của quốc-dân ta lắm. Ngài vốn biết rằng xứ Nam-kỳ là một xứ điền-địa phì-nhiêu, nhơn-dân phong-phú, bao nhiêu anh em trong Nam-kỳ, không đã sức mà mở tận nguồn lợi cả nầy, có công dư đâu mà trông nom ra ngoài cuộc công-thương kỹ-nghệ nữa được. Cuộc công-thương kỹ-nghệ trong nước ta, chỉ có người ngoài Bắc tổ-chức ra nhiều, song chưa phát-vượng ra được đó là vì dân ta cái tánh còn ham dùng đồ ngoại-hóa mà ít trọng đồ nội-hóa. Từ xưa chẳng nói gì, chớ nay trong nước ta đã thế-lực cũng đã đẹp lắm, mà dân ta cũng quen cứ chuộng đồ ngoại-hóa thôi, không mấy ai lưu-ý dùng đồ chế-tạo trong nước để giúp sức cho nhà công-thương mình, và đồng tiền của mình khỏi mất ra ngoại-quốc. Muốn giúp được cái sức vận-động cho nhà công-thương trong nước tổ-chức nên, khoảng-trong ta được, thưởng cũng nhờ anh em trong Nam-kỳ đồng-lòng cùng lưu-ý cho vậy. . .

Thật thế, ngài vốn là một nhà nhiệt-thành trong đường công-thương kỹ nghệ đối với anh em ngoài Bắc, và ngài lại từng du-lịch trong Nam-kỳ, cuộc vận-động trong nước ngài tất rõ được cả; chỉ-hướng của ngài đối với anh em trong nước trông ra — không chỉ trịnh-trọng bằng tổ-chức cuộc công-thương, trọng-dụng đồ nội-hóa là cái tinh-thần đặt-biệt của ngài vậy.

Ấy, việc dùng đồ ngoại-hóa, chẳng những không giúp sức được cho nhà công-thương ta mà thôi, mà lại chẳng khác nào giúp khí-giới cho ngoại-thương thuyền-chế lại ta là khác. Đã biết, ai có tiền dam ra mua đồ, tất cả đều muốn mua món đồ đẹp đó rẻ, không xách tiền ra mà mua đồ đã xấu đã vụng mà giá mắt hay giữ vì liền đâu thì mua đó, trường không trái với bản-tâm ấy được; dầu biết rằng món đồ nầy của tay người ngoại-quốc đem vào, mua các ta là giúp giàn cho nước ta, giúp sức cho nhơn-công ta, nói tóm lại là ta thà đem tiền mà nuôi-nắng lấy cái-vận mạng ta về sau nầy: mua đồ của tay người ngoại-quốc là không bỏ gì cho nước ta cả, mà cũng nói rằng người ấy là người làm nghèo cho nước vậy. Tuy đã biết là làm vậy mặc dầu, song nhà buôn ta cũng phải để ý vào cuộc buôn bán ta cũng phải như người mới được. Là khi nào mình bán hàng-hóa chi của mình thì trước phải giảo-giá hàng-hóa của mình với của họ là. Thế nào, nếu người ta bán giá bao nhiêu, thì mình cũng bớt bấy nhiêu, không cần rằng anh em phải dùng đồ nội-hóa rồi mình bán giá cao hơn đồ ngoại-hóa; như thế, thì mình chẳng những không được trách rằng dân ta không biết trọng đồ nội-hóa, mà mình cũng là người có tội với nhà công-thương trong nước lắm vậy.

Thế thường đã nói rằng ai có tiền cũng mong mua đồ tốt đồ rẻ, mình là người buôn bán, muốn cứu hàng được thanh-vượng thì tì nữa mình phải giữ cho hoàn-toàn cái tư-cách của nhà buôn trước đã, người ta sao mình phải vậy, không nên cứ ỷ rằng cái điều là ta phải giúp lấy ta, mà làm mất cả cái tư-cách quí báu của mình là một nhà làm lợi cho nước. Nước có công-thương mới thanh, dân biết trọng đồ nội-hóa mới giàu, song trong hai lẽ ấy ta phải nghiên-cứu, phải giảng-cầu cho đích-xác là, người bán cho xảo-trá mà trái với tư-cách nhà buôn, người mua phải sẵn lòng giúp đỡ cho cuộc lợ-tất trong nước, thì đường tiến-bộ của dân ta sẽ thấy phải-hiện ra bây giờ.

Ái-chưởng.

CỨNG LÀ CHẸC GIAN MANH

ĐÀM ĐỨC BẠC GIẢ TẠI CAIRANG

Tôi viết bài nầy lấy làm ngán ngẫm cho thói gian trá của Chệc, trưởng không ai tháp hơi mà kể cho xiết. Chẳng phải vì chút ghét vơ mà gọi không ra nói thứa cho bỏ. Cạn xét đi rồi thì chỉ thói gian trá tựa hồ như một khoa chuyên-môn thiệt-nghiệp của giống dân Tàu, chúng nọ công nhận là một vật bửu-bối tối cần để dùng mà tranh ưu đoạt thắng trong nghề thương chiến cùng các dân tộc trên thế gian nầy vậy.

Ngành xem dân ngoại quốc, hoặc đến làm khách, hoặc đến trú ngụ xứ ta mà đặng lạc-nghiệp an-cư, thì có dân nước nào mà dặng đồng bào ta hậu đãi như khách-trú. Ấy cũng vì khách-trú cũng ta đã lâu, đã quen thuộc thói nước tục nhà ta, lại phần nhiều hiểu biết tiếng ta, nên dễ bề giao tiếp. Chẳng những vậy thôi, phần đông đồng bào lợ đem con, em ghi mà gả cho chúng nó, lập gia-cư, sắm điền sản, sanh con đẻ cháu đã nhiều đời, làm ra dạ thân ái rất nên bền chặt. Từ nơi phiên-ba đô-hội cho đến chốn thôn quê người Annam nào cũng coi khách-trú như đồng chủng, dường ấy thứ hỏi có ai ghét vơ khách-trú chăng? Không, tôi dám chắc rằng không. Bởi không ghét khách-trú mà lại ưa nên đồng bào ta luống bị gạt bị lẫm, thường khi phải hại lớn cũng vì khách-trú. Thật đồng bào ta hậu đãi khách-trú là thế nào, mà chẳng thấy, chúng nó làm cái gương tốt nào cho ta tắt cả, chỉ làm những điều tội ác quán dinh, vì chẳng khác đem giống trái độc mà gieo trong đất nước Nam ta vậy.

Nói cho phải, Annam ta rất hữu hạnh mà nhờ nhà-nước Langsa sang khai hóa thức tỉnh giùm, nên ít năm sau đây, ta cũng đã mở mắt dòm thấy xung quanh mình, dân nước nầy, nước kia tới ngụ, xét bề ăn lẽ ở, xem tánh tình cư xử của dân mỗi nước, thì mới biết chẳng có dân nước nào xảo-trá gian-ác bằng khách-trú. Chẳng những khách-trú gian-xảo trong thương nghiệp mà thôi, chúng nó lại là một thứ dân lộc đại-gian, đại-ác, không điều gì là không dám làm, không kể đến luật pháp gì cả. Bởi những việc của khách-trú càng ngày càng lộng, càng bày ra nhiều trước mắt thiên-hạ, nên người kiến thức Annam tuy chẳng ghét, mà chẳng còn ưa; mong tránh xa chúng nó. Nhưng, than ôi! Còn lắm kẻ quê mùa đối nát cứ ôm ấp một lòng tư tưởng chúng nó hoài, thật là khờ quá.

Ngoài các việc gian ngược trong thương nghiệp như: Pha đồ, mạo vật, trảo đầu, lường cân, làm nước mắm giả, pha rượu, đổi su sụt giá vân vân, theo lời các báo đều thường có nói, Khách-trú còn dám bày những là chỡ hàng xuất cảng lậu, nhập cảng lậu, chỡ Á-phiện lậu, quế lậu, bị chẳng biết mấy lần, mà không thấy giảm; lại bày cho lời tụ-đoàn hiệp-lủ cướp giựt trong thành-phố, giết người đoạt của, đúc bạc giả chỡ lậu vào, ôi, xiết bao kể nỗi. Như năm rồi, đồng-bào ta lẽ nào không nhớ; chiếc tàu « Suntak » ở Hương-cảng qua có chở mấy bao bạc giả cân nặng 105 kilos, vừa đem lên xe hơi kể bị bắt. Sách chẳng lầu, lại chiếc thứ « Pnom-Penh » cũng có chở một thùng bạc góc-tư giả đem qua, khi cất hàng lên, thùng bạc fầy bể đổ xỏa ra, chẳng mới hay. Và như ông Cai-cựu Võ-tấn-An ở Bếntre bị chúng nó giết thác và cướp của lúc nọ rất đỗi thảm thiết.

Lại còn đồng-bào ta ngoài Bắc biết bao phen đã phải phiền lụy vì chúng nó. Chẳng mấy khi mà không nghe đâu nầy mất con, cuối kia mất chàu, thường khi biệt tăm biệt tích, một hai khi cũng xét bắt dặng, tra ra thì quản buôn người phần nhiều cũng là Chệc cả. Đến đỗi lần kia có một người Tây qua giảng dưới tàu, được mục kích một cái thảm trạng rất là tàng ác. Số là bọn chệc buôn người sợ người Tây thấu rõ cơ mưu, nên đang lay chặt thầy một con gái nhỏ Annam của chúng nó định đem bán, trong một phòng dưới tàu làm ầm, bảy khúc quăng xuống biển cho nhẹm sự. Khi tàu tới bến, người Tây liền cáo báo, bọn nó đều phải bị bắt. Ấy là những việc đã qua rồi tôi nhắc lại đó.

Đến nay tại châu-thành Cairang có xảy ra vụ đút bạc giả nầy, tôi xin thuật rõ cho đồng-bào lãm duợt.

Bếp, linh tuần thành là Đỗ-văn-Hoài, Võ-văn-Khạo, Ng.-đức-Đoạn, vì nghỉ một bọn 4, 5 tên chệc có trở mỏi gian, nên đã để ý rình mò trên trót tuần lễ. Đến đêm 10 rạng mặt 11 tháng giêng năm 1922 mới rõ, sự nghi ấy lại thêm quả quyết. Đoạn ba người phân nhau, kẻ rình trước, người núp sau, còn một người thì bắt thang lên leo lên nóc phố kiếm chỗ nom coi chúng nó làm chi cho biết. Dòm thấy rõ ràng chúng nó đang đút bạc giả, lật đật leo xuống cho bọn mình hay, rồi tức tốc chạy đi cáo báo rằng: trong căn phố của Phan-thị-Dần ở, có kẻ đút bạc giả. Lúc lấy giờ chừng lối 9 giờ đêm, thầy hương-chánh Ng.-duy-Hương, hương-quản Toản, Cai Chữ hiệp với linh nên nơi kêu cửa. Chúng nó không chịu mở, các viên chức tăng thế phải xô cửa xông vào, thì trong phố đèn đuốc chúng nó đã tắt, tối căm không hề trông thấy. Các viên chức kêu lên, người ở phố kế đem đèn qua, vừa thấy bóng đèn thì hai chệc thừa cơ vượt ra chạy thoát. Chỉ có bắt đặng lén Phan-thị-Dần, con gái nó là Thị-Chu, rể nó là Chệc Lý-Kỷ và Trần-Hà với đồ tang vật, như những: 136 cắt bạc giả đã đút xong, bề hình bề chữ đều rõ, nhưng chưa sửa, chưa giũa cho chuốn bên sắc cạnh; 2 cắt để lấy kiểu bằng chì, mỗi cắt có một miếng chì dính liền bên cạnh, giống như cái cán để cầm cho tiện bề để vào khuôn và lấy ra; một cái lò, mẻ để nấu chì, muỗng để múc chì, một cái giũa và 8 miếng khuôn. Phần hai miếng áp vào một, hình vuôn-dài, bề cao 3 phân, dài 5, 6 phân, ngang lối 3 phân tây. Xem tương tợ như cục phấn dánh nón, mà chẳng rõ thiệt phấn hay là bột. Nó cắt rất khéo, mỗi miếng khuôn nó cắt có đôi ba chưng và đối ba chỗ thông ngoài cạnh, hễ úp lại thì ăn liền nhau khít rít, không hề sai chạy. Ở đâu mỗi cái khuôn có một lỗ, ngoài lớn trong nhỏ ăn vào chính giữa, fầy là chỗ để cán cầm mà cắt kiểu và là chỗ để đổ chì vô vậy. Chính giữa khuôn thì có hình một cắt, nếu để một cắt vào thì vừa triển.

Những đồ tang vật nầy, tôi được xem tận mặt tại nhà công sở bửa kế. Khi lấy khai báo, chúng nó cũng có khai rõ 2 tên chệc chạy thoát, tôi không kể tên ra đây, vì muốn để cho quan trên để bề trúc hoạch. Và các viên chức cũng đã giải nội vụ ra tòa bửa đó xong xuôi.

Thế đấy, có dáng gọi Khách-trú thiệt gian manh chăng?

Có dân nước nào tới ngụ, làm ăn buôn bán trong xứ ta, mà gian giảo như Khách-trú chăng?

Các việc gian trá của Khách-trú đã làm đầy cả thiệt hại cho Chánh-phủ ta chăng? Có hại lấy cho cả đồng-bào ta chăng?

Đồng-bào ta còn nên tin tưởng Khách-trú nữa chăng?

Vậy trước khi dứt lời, tôi cũng vói nước ao Chánh-phủ đoái đến chút công của các viên chức đã kể trên kia, mà ban thưởng cho xứng đáng, dặng giục lòng người sốt-sắng vì phận sự để lập đền công khó.

Nguyễn-duy-Giảng.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HỎI NGƯỜI ANNAM Chớ nên lộn thuốc của Người-quắc với thuốc Xứ Algérie là Thuộc-địa Langsa. Hễ biết lựa thuốc rồi, và thuốc ở trái đất ở xứ Algérie mà hút, thì tức là dùng đồ thổ sãng Algérie quà thiệt là đồ thổ sãng Đại-pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng Hãy nên hút thuốc hiệu Trái Đất

Vô-tuyến điện

Ngày 16 Janvier 1922.

Rã hội Cannes.

Chư quốc sứ đang hội họp tại thành Cannes, khi nghe tin thừa-tướng Pháp là ông Briand từ chức, liền rã đăng bỏ ông Briand tóa chủ hội Cannes, cây ông Lloyd-George ngồi thế 48 giờ cho ngài về thành Paris (theo lời hồn-báo đã có diễn ra trong một vài số trước) rồi ngài sẽ trở qua. Chẳng dè, vì đâu ngài từ chức, chẳng trở qua, cứ tư diễn tin cho ông Lloyd-George hay, thì có lời nói rằng: « *Tôi mộc mong sao người kế-nghiệp của tôi nối việc luận bàn hòa nhã tôi nơi theo ý kiến của ngài nơi tôi đã hiệp đăng mà làm cho thành sự.* »

Tiếp tin điện, xem qua, ông Lloyd George, đầu quốc-phái Hồng-mao, thế quyền cho ông Briand mà tọa chủ hội Cannes, liền phô giữa hội rằng: « *Chúng chỉ làm cọ chẳng cho biết rõ mối tương lai làm sao, thì « lấy làm khó cho hội nầy quyết định một điều chi tất cả.* »

Vì vậy nên hội Cannes rã. Ông *Loucheur* là một vị quốc-phái của Pháp, liền biệt thành Cannes mà về Paris. Liền quốc-phái nước I-ta-li và nước Bèn-gi thì sáu, cũng sẽ về, duy có ông Lloyd-George quốc-phái Hồng-mao còn ở đến ngày thứ bảy.

Viện ông Poincaré ra.

Đã nói Chánh-phủ có viện ông Poincaré là cựu Giám-quốc Pháp, ra lãnh quyền lập bộ mới. Ông Poincaré chưa chịu, còn xin để hỏi lại ý anh em bộ-phe mình coi thuận nghịch lẽ nào rồi sẽ, mà xem thế, ông Poincaré cũng là một vị quan đặng lòng dân kính phục, nên chi ngài chưa quyết chịu trở ra gánh lo việc nước, mà các báo trong nước Pháp đã có lời khen ngợi và tỏ ý vui mừng.

Báo *Matin* yêu cầu sao đức Giám-quốc Millerand chọc lựa thế nào cho Pháp-triều đặng một người đa mưu tác trí có đa nhiệc thành ra mà thế cho người vì nước quên mình, đã lập đặng nhiều công với nước.

Về sự chọn ông Poincaré rà mà nầy quyền báo *Figaro* khen ông Millerand là một đấng minh-quân, chẳng biết giữ tron đấng minh-quân, chẳng biết giữ tron quốc-thể; lại cũng là một đấng mất-tanh, biết xem hiền tài chọn lựa không lầm lạc.

Các báo khác lại tỏ ý tin cậy nơi tài trí ông Poincaré; rằng ngài mà ra gánh vác, ắc sao ngài cũng giữ việc hòa hảo với Đồng-minh và chiến theo tờ hòa mà buộc Đức-quốc phải thường y như các điều mà Anh-mẫu đã đành nhận. Lại cũng đồng nói hiện nay trong nước Pháp còn có một phe chánh đảng Langsa mà thôi; phe ấy là phe quyết buộc bằng A-lơ-mân tu hồi sự hư hao trong nước Pháp và nước Bèn-Gi.

A-lơ-mân bắt phục Poincaré

Viện lục bộ A-lơ-mân sẽ bàn luận về việc ông Briand là Thừa-tướng Pháp-quốc từ chức; bàn luận coi việc nước A-lơ-mân, vì sự đổi lời ấy, phải định liệu thế nào, Quan chưởng Ấn A-lơ-mân, bửu nhóm, chắc sao cũng trần thuyết về việc ấy trước hết.

Về sự cáo thôi của ông Briand các báo A-lơ-mân luận bàn lắm lời lắm lẻ. Báo nào cũng khen tài ông Briand mà lại bài-bác ông Poincaré một cách rất nên đờ tợn.

Đại ý ông Poincaré

Ông Poincaré hen đề hỏi ý anh em bèn phe cầu ngài, nay cũng chưa nhứt định. Báo *Intransigeant* vẫn nan ngài, ngài giải ý rằng, vì lại-bộ thương-thơ ngài sẵn có hai người xứng đáng là ông *Maurice Maunoury* với ông *de Lastegro*. Như ngài chịu ra lập bộ ngài sẽ để cho ông *Barthou*, nghị-hình-bộ thương-thơ như thường và ngài sẽ cầu ông *Tardieu* vào giúp.

Ông Lloyd George với ông Poincaré hội đàm;

Bữa thứ bảy, 14 Janvier, lối 4 giờ, ông Lloyd George với ông Poincaré cùng nhau hội đàm về quốc-sự. Sau lại, ngài có tỏ cùng báo Intransigeant lời nói rằng:

« *Thế nào các điều hội hàm chưa xong, cũng phải giao cho nhà sư, lấy tri thuận thảo mà cần kíp, mà xem xét kỹ càng trước đã, rồi sau mới đem ra giữa hội mà bàn định.* »

Hội tại thành Gênes.

Ông Bonomi vâng mạng để thơ mời các nước, ngày 8 Mars, tựu hội tại thành Gênes. Thơ mời nước Rút-xi, ngài có nói xin bàn quốc-phái nước Rút-xi đến dự, phải có đủ quyền hành bàn định.

Đông-Pháp Thời-sự

Nam-kỳ

SAIGON

Đào xứ sao chẳng tùy dươn ?

Đêm 18 rạng mặt 11 Janvier 1922, cũng đã khuya vì đến 1 giờ rưỡi mà tại nhà hàng Rotonde hãy còn khách. Kẻ chuyện vãn, người đánh bài. Chính giữa có một cái bàn hai người đàn Huế-kỳ còn xuân ngồi đó, có kẻ nói là học-sanh, uống rượu Whisky có kẻ nói là Thị-Chu, hộp bốn, vui miệng mới đồng là hát om sòm; làm cho mấy người kia chịu đà không nổi. Phải một lúc rồi thôi chẳng chẳng nói làm chi, cái nầy đã lâu qua cũng vậy hoài, nên mấy ông nói với chủ nhà hàng biểu hai người đừng la nữa. Hai cụ đã chẳng nghe lại còn la thêm mà ghẹo gan người ta nữa. Cũng tới ba phải đồng hồ như vậy mấy ông mới đi kêu linh tuần. Khi linh bước vào hai cụ xách ghế mà vung trúng nhằm mặt ông bị... gãy một cái răn xinh xinh muốn tê. Anh áp vào hai cụ cự một hồi không lại phải bị đắc về bót ngã một đêm, mà vừa đi vừa làm làm mặng nhiếc.

Sở tuần thành mở đường tra vấn và có lẽ rồi đây hai cụ cũng sẽ đến hầu trước tòa tiêu hình chớ chẳng không.

CHOLON

Bắt ăn cướp

Bốn bảo cò đặng vụ đàm ăn cướp đánh nhà hai vợ chồng Ng-vạn-Nhan và Trương-thị-Nhan ở Binhđông, trong đêm 4 rạng mặt 5 Janvier 1922.

Qua bữa 8 tây, nhứt Trương-thị-Nhan về hỉnh tích nên chủ tỉnh tuần Ng-văn-Huề và thông ngôn tên Ng-văn-Kiều kêu Lúa. Thị-Nham nhìn mặt quả tên này đêm no cầm dước dừng gần năng mà giữ cho mấy tên kia phá tổ lấy đồ. Hỏi Lúa chối dài lai nói rằng đêm ấy nó ở chỏ nọ chỗ kia mà hồi ra thì la lối đổi trả. Liền xét nhà Lúa ở làng Phong-Dước, có hương quản thị chứng, lấy đặng áo quần đem cho tại gia nhìn quả của mình.

Hỏi vậy chi ấy ở đâu mà có, thì Lúa khai rằng : « Tiền không chịu trả lời mấy câu ông hỏi. Chừng nào bắt đặng Ng-văn-Tiền ở làng Phong-Dước, đem đối diện với tôi thì tôi mới chịu nói cho. »

Vì vậy đã bắt Ng-văn-Kiều kêu Lúa giải đến quan Biện-lý rồi.

Còn tra vấn nữa.

Quăn lành lựng xanh

Cô Nguyễn-thị-Sửu, 21 tuổi, nghề bán than, ở quai des Jonques, gần chùa Xóm-chỉ, có rằng hồm 9 tây, có phơi than trước cửa lãnh trong vườn sau nhà, chẳng biết ai rút mất. Mượn đỏ trong một lúc nầy mà !

Đến bữa 29 Janvier, 5 giờ chiều sẽ mở hội đua xe máy, có độ Grand prix du Gouverneur général dành phần thưởng của quan Tổng-thống; ở trong sáu tỉnh những người nào đi xe máy giỏi, nên lên đấy tập mà đua ăn phần thưởng.

Tòa đại hình Saigon

Tòa Đại-hình xử vụ *L. Hiu* rồi, tới 3 giờ rưỡi kêu tới vụ thầy Lai-văn-Giong 22 tuổi, về tội đánh chết người.

Vụ ấy như vầy

Ngày 24 Juillet 1921, có hơn 60 tên Bắc-kỳ, giải thầy *Lai-văn-Giong*, làm ký-lục tại vườn cao-su X3-cam, đến quận Hớn-quản, các rằng trong lúc điểm dân, có tên *Ng-Vu*, đi đến trễ một chút, mà thầy đã tên nọ hai đá. Cách một giờ rưỡi đồng hồ, tên *Ng-Vu* chết.

Theo lời quan thầy mổ xẻ thì nói rằng *Ng-Vu* chết vì bởi đứt lá-sách nên máu chảy ra nhiều. Người lại nói vì không có vít tích chi ở ngoài, nên không định chắc rằng bởi đá đạp mà đứt lá-sách.

Thầy Lai-văn-Giong thì chối rằng không có đá đạp chi cả, bọn ấy cao gian, lại khai rằng tên *Ng-Vu* khỏi trụi bị vấp té, cái mặt va xuống đất : nhưng mà thầy *Giong* có khai tại quận Hớn-quản rằng thầy có xô tên *Ng-Vu*, cho không đá đạp. Còn tại hồi thẩm thì thầy lại khai có đá dít tên *Ng-Vu* một cái.

Hỏi các chứng có thì cả thầy đều nói rằng thầy đá trước hung.

Thầy *Lai-văn-Giong*, có quan trạng-sư Dubreuih cãi, và lại không có tiền ăn, nên tòa xử thầy *Lai-văn-Giong*, 6 tháng tù.

Vụ Huỳnh-thị-Chinh

Hồm 31 Août, lối 4 giờ chiều, thì *Lâm-thị-Sưu* là cựu tình-nhân của tên khách *Kim-Thuân*, tử đó đến giờ lấy làm thù oán thị *Huỳnh-thị-Chinh*, vì trạnh giành cực yêu của mình, nên mới đến nhà thương Phước-kiến là chỗ thị *Chinh* làm công mà kiếm chuyện rầy lộn. Hai đàng rầy với nhau, thì may nhờ có bà Phạm-thị-Đa, mẹ của thị *Sưu* chay lại cang hai đàng rồi dắt thị *Sưu* về nhà. Trưởng việc đã êm rồi, chẳng dè cách một lát đó chừng ba giờ, thị *Sưu* thừa lúc bà ấy trốn trở lại nhà thương nữa, đâm mưa mà đi. Đến tỉnh chỏ thị *Chinh* đi ra mà chưởi lộn nữa, hết sức chưởi mới ra tay, chừng ấy thầm mặt thị *Chinh* thì thị *Sưu* vẻ nhà đến ngày mai chết tốt. Mổ xẻ ra thì thấy ruột bị đâm.

Vậy *Huỳnh-thị-Chinh*, không tiền ăn, có quan trạng-sư cãi, nên tòa lên án 4 tháng tù.

Ấy cũng bởi đàm mà sanh ra việc chẳng lành như thế, tôi cũng nên ăn, mấy cô lấy đây làm gương đừng thương yêu cho lắm làm cũng dân lăng.

Nói sộp chớ có mấy xi múa đen mà không ghen, nhưng mà ghen cho chừng nghị lại, chớ nên ghen quá, mất tri khôn, rồi phải sanh ra việc lớn.

Vinh thăng

Trong lúc đầu năm 1922, hồng viên quan Annam lên chức rất nhiều. Bổn-báo đã có đăng trọn tất vì có đủ lời khen ngợi, chúc cầu. Sau lại Bổn-báo chỗ-bút cũng có đề lời mừng khen qui chức hồi hưu đặng phong hàm thước.

Nay xem trong số bổn sở ở Cần-thơ, cũng có làm người cao thăng vậy. Trong hàng có phước-viên thăng ấy, có ông *Huỳnh-văn-Hai Chuộn*, cố-nhiu của Bổn-báo, đặng lên chức Secrétaire-Télégraphiste principal, Bổn-báo lấy làm vui mà ngợi dâng lên lành hay đều. Thật là xứng đáng lắm. Ngoài mười lăm năm công-nghiệp, bết lòng giúp nước giúp dân, ông Huỳnh-văn-Hai là một người tánh tình thuần hậu. Biết thương kẻ dưới, biết kính người trên, nên ra giúp việc đã mười lăm năm nay, trong ti điều-bảo, lớn nhỏ đều yêu mến.

Nay cũng vì công cũ, vì tanh hanh, đặng thăng chức Secrétaire-Télégraphiste principal, xét ra xứng đáng vô cùng.

Bổn-báo kính lời mừng khen ông Huỳnh-văn-Hai và cảm ân quan trên thường phong phải chỗ.

L. T. T. V.

Bái trường

Bổn-quán có tiếp được tờ châu-tri của sở học-chánh cho hay rằng năm nay lãi trường các đẳng như sau nầy :

1° **Enseignement du 2e degré**

Enseignement du 1er degré

Học-đường Pháp

Từ bữa thứ tư 25 janvier, tan học buổi chiều cho đến thứ hai 30 janvier 1922 sớm mai.

Học-đường Pháp-Việt

Từ bữa thứ bảy 21 janvier tan học buổi chiều cho đến thứ sau 3 février 1922 sớm mai.

2° **Enseignement du 1er degré**

Từ bữa thứ bảy 21 janvier tan học chiều cho đến thứ hai 6 février 1922 sớm mai.

Dịp lễ Tết

Lễ Tết Nguyên đăng hầu tới đây, lại giảng là dịp qui khách lục-châu đến Saigon đông đảo; trông chư qui khách chừng thừa lấy dịp mà mua những đồ chơi, đồ lễ vật và đồ lễ cho tết, trong cuộc lễ Tết nầy chớ chẳng không.

Vậy bổn-hiệu xin mời chư qui khách nhớ mà viếng tiệm ba *Chauvin* là tiệm mới tiếp mối chuyến tàu chớ qua những xách bằng bực, vạch bịch xách cặp bằng bạc, đồ mi-nghệ, đồ cẩm khăm, đồ sành, đồ hút, đồ đồng đồ cẩn đồ chạm đồ thứ v. v... .

Qui khách xem đến lời rao của Bổn-hiệu sẽ chắc ý sao mình cũng lựa trong những đồ thêu, hàng, nhiễu, tố, đồ ren và đồ đồng, đồ chạm, đồ cẩn mình cần dùng được thảo ý.

Lời ca điệu của Bổn-hiệu :

Bán đắc, thì bán rẻ,

Bán rẻ mới bán đắc.

CHAUVIN. SI, rue Catinat.

Ngày 19 Janvier 1922

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Sớm mai
Nhà nước	6 45
Đông-Dương	6 50
Ngân hàng Hongkong Shanghai	6 50
Ngân hàng Chartered	6 50

GIÁ BẠC ARGENT PUR TẠI LONDRES

Tại Paris ngày 17 Janvier 1922

	Trả mãi	Trả lại
Ngân hàng Đông-Pháp	34	7/8
Ngân hàng Hongkong Shanghai	35	34 1/8
Ngân hàng Chartered	35	34 7/8

GIÁ BẠC LIVRES STERLING

Tại Paris ngày 17 Janvier 1922

Ngân hàng Đông-Pháp	51.40
Ngân hàng Hongkong Shanghai	51.40
Ngân hàng Chartered	51.

QUỐC TRÁI CỦA ĐẠI-PHÁP

Tại Paris ngày 17 Janvier 1922

Va lợi 5 %	55f. 30	Va lợi 5 %	1920	92	75
Va lợi 5 %	1916	78	Va lợi 4 %	1920	84	00
Va lợi 4 %	1915	60	81		

MẺ CỐC

Giá lúa chở đến nhà máy Chợlớn bao trả lại

	Sạch tốt 3.70
Vinhlong	3.70 — 3.90
Gò-công	3.65 — 3.85
Mỹ-tho	3.70 — 3.90
Bạc - liêu	3.25 — 3.45
Sóc - trăng	3.60 — 3.80
Giá thường thường bực trung	

Giá gạo chở đến tàu không tính thuế xuất cảng hay là hãng Indo, giá một trăm kilô

Gạo Âu-châu n° 1 25 % tấm, tận	7.70 tới 2.85
Gạo Khựt-Bôn n° 2 40 % —	6.70 — 6.90
Gạo Java n° 3 60 % —	6.30 — 6.35
Tấm	4.30 — 4.60
Cám	2.40 — 2.50

Thịt bò

Giá mỗi kí-lô. — Phi-lê 1 đồng — Khương-chơn đồ nấu nộp 0 30 — Đùi đã làm bịp-tech 0 45 — Ngực 0 25 — Trái thảo giá 0 60 — Vai có xương 0 20 — Vai không xương 0 45.

Thịt bò con

Giá mỗi kí-lô. — Đuôi 1 20 — Xương-sường nhỏ (cotelettes) 0 90 — Ngực 0 90 — Vai 0 80 — Khương chơn 0 60.

Lòng bò

Giá mỗi kí-lô. — Lòng bò 0 20 — Lòng bò con 0 50 — Gan bò 0 25 — Gan bò con 0 35.

Giá mỗi cái. — Dầu bò con 1 20 — Ốc bò 0 25 — Ốc bò con 0 10 — Cằm bò hay là bò con 0 10 — Lưỡi bò 0 30 — Lưỡi bò con 0 20 — Tim bò 0 20 — Lòng bò 0 15 — Cái dầu bò (rìa) 0 04.

Thịt trâu

Giá mỗi kí-lô. — Đuôi trọn cái 1 50 — Đuôi chặt nhỏ ra 80 — Vai nhặt nhỏ ra 1 20 — Vai trọn cái 1 60 — Ngực 0 80 — Gò 0 80.

Giá mỗi cái. — Xương sường (cotelette) tư 0 15 tới 0 25 — Trọn sấp gan, lòng, tim cái 0 45 — Óc 0 15 hay là 0 25 — Khương (chơn) 0 40 — Gân 0 20 — Dầu 0 70.

Thịt heo

Giá mỗi kí-lô. — Sốt-lê 0 70 — Bò-dắc (Boudoirs) 0 40 — Phết-mách hon (Fromage cochon) 0 80 — Lạt-xường sách (andouillettes) 0 80 — Bo-đê (Pâté) các thứ 0 80 — Thịt heo rẻ-đê 0 60 — Cẳng heo chân 1 20 — Óc 0 80 — Lưỡng tuyerie 1 20 — Đuôi heo 0 80 — Sốt-xi bèn Tây 0 80 — Phết-mách gruyère.

Thịt dê

1 đồng mỗi kí-lô — Gan tới 0 20 tới 0 40 (trọn cái) — Dầu 0 80 — Đồ đồ lòng 0 30.

Tàu chạy đi

Chiếc *Lieutenant de la Tour* chạy đi Colombo, Djibouti, Marseille, le Havre, Dunkerque ngày 25 janvier.

Nông vụ

Tây ninh— Trong các tỉnh gặt lúa sớm rồi hết. Còn lúa mùa chưng gặt tới. Lúa muộn kẻ là *Tham dừng* tuy là bị nước ngập hư hại nhưng cũng khỏi đơm bông. Coi thế mùa năm nay khá hơn mọi năm từ 10 tới 15 phần một trăm. Các thứ khác tưởng cũng được như vậy, nên mùa năm nay đủ đồng nội hạt.

Giá lúa thường thường từ 3 40 con gạo từ 7 mỗi 100 kilô.

Gò cong— Nội quận gặt lúa sớm rồi hết. Nhà nông đang lo đập lúa, mùa màng trúng. Đồng khỏi gặt lúa muộn.

Giá lúa thường thường từ 4 con gạo từ 6 mỗi 100 kí lô.

Coi chừng

Bà Lê-thị-Ngôi kêu là cô ba Ngôi ở chợ Hương-điểm làng Tân-hảo, tổng Bảo-Phước (Bentre) có một người con trai tên **Mai-thành-Hiền** làm thừa Hương-giáo mắc nợ họ nhiều lắm. Bà Lê-thị-Ngôi có tới Tòa làm từ từ nó rồi và biệt phăn ăn của nó, bảy giờ nó ra người tay không. Dùng có ai cho nó vay bục nữa, vì ai có cho nó vay thì sẽ phải kiện bắt nó giam thâu mà thôi chớ nó không thể gì mà trả được.

Lời rao

Cho mấy ông thợ chụp hình, thợ sắp hình nghệ dầu hạm chơi

Tại hãng PHOTO-STUDIO, 136-138 đường Catinat, có bán đủ thứ máy chụp hình hiệu sáo cũng có; tinh theo giá bên Tây như viên Kodak — Richard — Gaumont — Demaria — Monobloc v. v... .

Chẳng có đồ đồ phụ tùng hết thảy về nghề chụp hình về nghề vẽ cũng (Peinture) sẵn để bán lẻ cũng được.

Có khuôn để lồng hình chạm theo kiểu, bức nào cũng có, nhiều bộ hình khác, chưa để làm.

Có chụp hình cho giấy thuế thân nữa.

Có bán kiểu, giấy, đủ thứ thuốc sang hình. Giấy Bromure 1/2 brillant contraste từ bộ 100 tờ, lớn 13 x 18 thì 5 $ 25 còn bộ 500 tờ thì 22 $ 00.

Có kiểu để làm hình mấy xứ nóng nực. Tại hãng Photo-Studio 136-138 Catinat Saigon.

CỜI ĐỒNG-PHỤ

trở nên một xứ Công-nghệ

một hãng Phan-sa kêu là :

CÔNG-NGHỆ HỌC-HỎA CÔNG-TI

trong phía Đông

(Société Industrielle de Chimie d'Extrême-Orient)

mới lập ra tại Haiphong một cái nhà lớn để làm ra các món đồ học-hỏa (produits chimiques)

Như-mấy nầy đủ sức mà chịu nổi cho các hãng công-nghệ trong xứ nầy, hoặc hãng của người Phương-tây, chớ của người bổn-quốc, các món đồ đề mà làm giấy, Savon, Bước, đồ bông-vải vân vân, giá rẻ làm mà lại có ích cho mấy hãng đó, nghĩa là: các món đồ học-hỏa để cho các hãng đó dùng thì giao tại xứ nầy, cho nên trong về cuộc giao tiếp với nhau thì tiện lợi lắm.

Bởi cách thế như vậy thì để bề chiêu nghề làm thứ nhứt là cho các hãng công-nghệ của người bổn-quốc.

Sẵng dịp như vậy thì hãy gió hãng « Công-nghệ học-hỏa công-ti » kêu hùng vốn thêm.

Nầy là một cách riêng cho người Bổn-quốc hùng vì trước là cho đặng thỏi lợi to mà không sợ mất chút nào, sau lại mình giúp cho các hãng công-nghệ khác đặng lo mở mang cuộc thổ-sản qui báu nhứt là tại đây.

Vậy chúng ta cho qui-vị đặng hay rằng: Các phần hùng thì ta đành để tại hãng bạc Đông-Dương (Banque de l'Indochine).

Giá mỗi phần hùng là 525 quan tiền (525 francs)

Cuộc thâu phần hùng thì bắt sớm lắm, nên đừng để trễ, nghĩa là : cuối tháng Janvier nầy thì hãng thâu phần hùng rồi.

Vậy xin qui-vị Bổn-quốc hãy mau mau mà biên phần hùng mình muốn, tùy sức, cho sớm, trước là mình thỏi lợi cho mình sau nữa là mình giúp trong cuộc mở-mang và giúp về việc có ích cho xứ mình.

FABRIQUE de CASQUES EN LIÈGE CAOUTCHOUTÉ

La Croix

MARQUE DÉPOSÉE

NHÀ LÀM NÓN HẰNG CÂY LÁ TẨM CAO-SU

DƯƠNG-VĂN-THIẾT

208 Quai de Belgique. — SAIGON

Kính trình qui vị biết, chúng tôi mới mở một tiệm là nón bằng cây lá (liège) tẩm cao-su. Vậy xin qui vị chiếu cố cho nghề mới là của chúng tôi dựng nên ở trong xứ mình.

Những nón của chúng tôi thì **rất nhẹ, chắc chắn lắm, kiểu thiệt khéo, thông hơi nhiều, không có nấu một dược.** Những đồ phụ tùng làm nón toàn là hạng tốt giá hạ hơn các nơi.

Chúng tôi có đủ đồ về nghề là *za nón* theo phương pháp Âu-châu. Vậy chúng tôi đoan chắc có thể làm đặng vừa ý khiếu riêng của các nhà buôn nón lật chúng tôi làm, nhà buôn nào muốn mua cứ hỏi bảng giá (tiếge) để về *lợp lấy*, chúng tôi cũng bán. *Có để bán tại tiệm* **BÁO-HUỘNG-MAI** 46-48 Rue Catinat Saigon, là một tiệm lớn chuyên bán những đồ Mỹ nghệ của con nhà Nam.

Kính trình

DƯƠNG-VĂN-THIẾT

Nếu qui-vị muốn hỏi bao điều chi về việc buôn nón, xin viết thơ cho M. Dương-văn-Thiết, 208 Quai de Belgique Saigon. Gởi là (liège) là thứ cây ở Annam chúng càng làm nón và làm nón.

NHÀ HÁT BÓNG MODERN

Tại Saigon, đường d'Espagne, môn bài số 215 (Sau Chợ-mới SAIGON)

MỖI BUỔI CHIỀU HÁT 2 XUẤT

Từ 7 giờ tới 9 giờ và từ 9 giờ 1 khắc tới 11 giờ rưỡi

Đổi bản mới mỗi tuần 2 lần — *Ngày THỨ BA và ngày THỨ BẢY*

BẢN MỚI chiếu thứ ba 17 tây tới chiếu thứ sáu 20 Janvier 1922

1-2-3-4-5-6-7- — **Đại gian RIO**

Ông Félix Loper là người yêu mến quê hương lắm, qua ở ngụ bên xứ Huê-kỳ. Vì bị tội giết chết một người Huê-kỳ nên ông trốn về xứ Mexique, đặc con gái-bông theo với một thằng mũ cối là con nuôi của ông. Con vợ của ông là người Huê-kỳ nên ông bỏ lại. Về đến xứ thì ông cãi tên lại là El Capitan, làm chủ nguỵ đặng mexicain Vì thù riêng nên ông tập tành con gái của ông tên là Alice tự là Capitancita phải ghét những người Huê-kỳ. Khi gặp mexicain và Huê-kỳ khởi loạn, ông Félix Loper thất trận bị giết chết. Nhiều lớp cấp tại nơi sòng bài nói không hết xin qui-khách đến coi thì rõ hay hậc nào. Bông tuồng nầy có đánh giặc Mexico-américaine. Hay lắm ! Hay lắm !

8-9- — **Truyện năng RUTH ở chốn lâm sang**

Bổn tuồng phân làm 15 hồi, có *Ruth Roland* làm chánh vai tuồng rất hay.

Hồi thứ mười hai : **Lịnh kinh**

Có 2 lớp.

THỨ-NĂM có hát ban ngày, đúng 5 giờ chiều khởi sự hát giá phân nửa.

GIÁ TIỀN CHỖ NGỒI

Bậc riêng 1 $ 00 | Ghế hạng nhứt 0 $ 60 | Ghế hạng nhì 0 $ 40 | Giản 0 $ 20

廣東二天堂大藥房

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

PHARMACIE-ASIATIQUE

38, rue de Canton — à CHOLON

Extrait du Certificat délivré par l'Institut Pasteur de Saigon le 15 Octobre 1921.

Ces préparations peuvent être considérées, toutes, comme des préparations de substances de la Pharmacopée chinoise. Elles paraissent ne présenter aucun danger, à condition de se conformer, pour leur emploi, interne ou externe, aux indications des notices ou des étiquettes. Enfin, elles sont en très bon état de conservation.

Sao lục từ vi bằng Institut Pasteur, Saigon ngày 15 Octobre 1921 chứng rằng :

Các thứ thuốc của tiệm nói trên đây đều làm bằng mấy vị thuốc bên Trung-hoa. Thuốc của tiệm tôi không có món chi làm hại hết, miễn là trong khi dùng hoặc uống hoặc thoa, thì phải có coi theo các lời dặn hay là coi theo nhãn. Mỗi tắc một đồng là thuốc, cần tiệm tôi để làm chứng lời.

BÁNH CAM TÍCH

Tại nhà thuốc Nhị-Thiên-Đường, Ông lương y Ví Sanh, chọc các thứ thuốc hay bổ được liệu hiệp chế ra như bánh, muỗi ngon ngọt, để cho con nít ăn trừ các chứng cam-tích, sài trùng hay lắm.

Thường con nít hay có sanh trùng lãi, nước da vàng, ốm yếu, bụng nổi gân xanh, đau bụng làm biếng ăn, hoặc tiêu ra hột ; Các chứng nói trên đây đều là bởi mang chứng cam tích mà ra.

Vậy nên làm thử bánh nầy để cho những con nít và người lớn ăn có lợi. Làm, có trùng lãi, nó thì tiêu ra, như không có trùng lãi, mà thường ăn bánh nầy, mạnh tỳ vị, da thịt càng tươi, nếu ăn đặng lâu chừng nào, thì càng ngày càng mập.

Chư-vị có mua thì hãy nhìn cho chắc cái nhãn Ông phật, hiệu Nhị Thiên-Đường, mới phải là thứ thiệt kẻo làm thứ giả ăn vào thêm bịnh.

Giá Mỗi gói mười bánh : **0 $ 10** *— Mỗi hộp 100 bánh:* **0 90**

"HERCULE"

LA BICYCLETTE FRANÇAISE

LA PLUS RÉPUTÉE POUR

SON FINI ET SA QUALITÉ

AGENT GÉNÉRAL POUR L'INDO-CHINE

—ÉTABLISSEMENTS—

L. CAFFORT

32,34,36, RUE CATINAT

SAIGON

Những vị nào ở Lục tỉnh làm ăn buôn bán chắc chắn, từ tử, muốn trữ mà bán sỉ, hay là bán lẻ xe máy hiệu ALCYON và HERCULE thì hãng chúng hằng kiếm trao cho.

Hãng Thuận-Hòa

Môn bài 29, 31 đường Catinat, Saigon

Ông Ch. NGUYỄN-PHỤ-KHAI *làm Administrateur-Délégué*

Hãng nầy buôn bán đồ nhập cảng và xuất cảng *đến 1.000.000 quan*, Mua trả bạc hay là bằng giấy Quốc-trái cũng đặng.

RƯỢU SAM-BANH ROUSELL ống điếu đáng ngon ngọt, hãy nống thử thì biết.

RƯỢU MOUSSEUX chi ngon bằng Annam đăng.

RƯỢU CÔGNAC (cỗ nhắc) JOBIT 7 ngôi sao. Thiệt ngon uống tiệu mà lại bổ.

RƯỢU STELANE Ngươi Annam hãy mua để phòng khi đau bụng hay là ăn không tiêu.

RƯỢU STICK cũng như quinquina vậy.

XÀ HƠI HIỆU LANGSA - PHILOS - Giá rẻ mà lại chắc hơn các hiệu xe khác.

MẬU SƠN HIỆU COLORIN.

Giày cho đờn bà Annam dùng.

Giày tây bottine, và soulier thứ thượng hạng.

DẦU THƠM HIỆU DULCI dầu nấu thơm lắm.

DẦU MENTHE và MENTHOL HIỆU THUẬN-HÒA.

THUỐC ĐIẾU HIỆU MARYLAND, ICEBERG, KASBAH và VAGYAR giá 10 điếu, 20 điếu và 50 điếu, hút thơm miệng và không khó cổ.

Người ANNAM hãy mua đồ của HÃNG ANNAM THUẬN-HÒA thì mới thiệt là giúp cho đồng bang.

PHÀI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON —

PHARMACIE PRINCIPALE

CỦA ÔNG

L. SOLIRÈNE

nhứt hạng bào-chế sư

Kế NGHIỆP CHO ÔNG G. RENOUX

ở ngang nhà hát tây. — SAIGON

Tiệm thuốc nầy đứng bực nhứt đã lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm khác trong cõi Đông-Pháp nầy.

Tiệm thuốc nầy được có tiếng là nhờ chuyên bán thuốc thượng hạng, nhờ có một ông thầy bào-chế nhứt hạng, vẫn là cử-nhơn bác-vật xuất thân, dùng xem sóc việc bào-chế thuốc một cách rất kỹ lưỡng, trùng theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta; lại nhờ có người Tây và người Nam thấy thấy đều tín cậy.

Tiệm thuốc nầy cứ do theo ý người bạn hàng mà bán thuốc, hoặc tuân theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, chớ chẳng hề khi nào làm sai, hay là lúc trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi không đem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

Tiệm thuốc chánh của ông L. SOLIRÈNE khuyên những bạn hàng:

Nên dùng thuốc của ông L. SOLIRÈNE là một người chủ tiệm rất ngay thẳng, chiêu hiền đãi sĩ;

Vì thuốc tinh tấn, mỗi lần thuốc bến tây gởi qua đều có thí nghiệm cho rõ tốt xấu, thiệt giả;

Vì có bạn hàng đông đảo, nên bán mau hết, không có thuốc cũ;

Vì có quan thầy bào-chế nhứt hạng, xem xét kỹ lưỡng cách bào-chế thuốc cho ý theo toa của quan thầy.

HÃNG NGÀNH VỀ NGƯỜI XEM MẤT trong cả hoàn cầu

HÃY HỎI SÁCH có hơn hình

Bằng chánh và bằng ngôn sự cho không

HÃNG

DESCOURS & CABAUD

Produits Métallurgiques de l'INDOCHINE

VỐN 40 TRIỆU QUAN

BÁN SỈ — BÁN LẺ

HÃNG BÁN Giá rẻ hơn hết TRONG MIỀNG CỰC ĐÔNG

ở Nam-van

ĐỐC ĐƯỜNG PROTECTORAT VÀ ĐƯỜNG DE VILLENEUVE

ở Saigon

84 1, Quai de Belgique

Hãy đến viếng kho chúng tôi, kho thiệt tốt và lớn hơn hết trong cõi Đông-pháp, hay lá viết thơ cho chúng tôi mà hỏi giá, thì chúng tôi sẽ tiếp rước và trả lời một cách tử tế lắm.

Có một mình hãng nầy thôi mặt cho:

— Hãng Ciment Portland Artificiels de l'Indochine, ciment ở Tonkin;

— Hãng xe hiệu Decauville: Xe rùa, đường rầy, các món phụ tùng thay đổi theo xe rùa và đường rầy;

— Hãng xe hơi hiệu "Berliet": Xe hơi dùng thường và xe chở đồ (camions).

— Hãng Ripolin: Dầu sơn Ripolin;

— Hãng thuốc sùng: Hột nổ, ngòi và thuốc sùng;

— Hãng Larbaud Saint-Yorre: Nước suối và thuốc ngâm hiệu Larbaud Saint-Yorre;

— Hãng Bergougnan: Vỏ và ruột xe hơi hiệu "Bergougnan";

— Tủ sắt "Le Gaulois" cay khóa không được và đốt không cháy. — Khóa có bực tốt hơn khóa có chữ;

— Hãng xương tàn ở Tonkin: Phân vải ruộng và đất trồng tỉa. Đồ thờ;

— Đồ dùng về việc trồng tỉa: Cây ruộng, cây xới đất, cáp, cuốc, vá, rựa, đồ vật dụng cho mấy sở trồng tỉa;

— Đồ dùng cho những người lãnh việc làm: Đồ khí dụng cất nhà, sắt để dùng đúc sạng, đà sắt dẹp, tròn, vuông, sắt làm nồi hơi (chaudière), sắt bằng mặt đen và xi kẽm, kềm lợp nhà, bôm để đem nước vô ruộng, bôm nhà cửa, vân vân., ống gan hiệu Torquet, ống xi kẽm, ống chì để dùng dẫn đường nước, ống thép dùng theo nồi hơi (chaudière ống dồng và thao;

— Vật dụng làm nhà: Song hồng cửa, ống khóa, bản lề, chốt sắt, đinh, ốc, bù-lon boulons), giây kẽm mảnh mảnh đúc, mảnh mảnh;

— Vật dụng trong nhà: Đồ dùng nấu ăn tráng sành, xi chi, bằng mi-nhôm (alluminium), đèn, bàn ủi, lò, bàn chải, sáp đánh tủ, sáp ong;

— Bằng, ghế hiệu Thonet thiệt;

— Những vật dụng như bàn cán vàng, thuốc sùng, dầu sơn, dầu trong, produits chimiques giây gai, giây cables, bố may buồm, bố làm sáp, bố làm mui xe kéo, xe hơi và nước hồi tưới nhà.

Ai muốn mua sỹ (*en gros*) các hàng lụa Bắc-kỳ (*Soieries du Tonkin*)???

Như: Lãnh rộng trơn, bông lãnh hẹp, địa mình hàng, mình quế, xiến bông đứa bà bông tiêu, bông hột mè, lượt lông, xiến trắng7 chỉ, sa trơn, sa bông, lụa các thứ, nhiễu, mình gò v. v. màu măng, bông phấn, lá cây, đen, trắng hột mè.

Nên viết thơ tức thì cho tiệm MAISON TONKINOISE ĐÔNG-THỊNH, Rue de la Soie n° 4 à HANOI, mà mua.

Tiệm ấy mới chế ra thứ lãnh 1 cây 2 áo dài đủ mọi màu tối và chắc lắm, khán treo bằng nhiều mình gõ và ghế thonet, ghế chao (Rocking-chair) bằng mây nhe mà coi ngộ lắm.

Buôn bán thiệt thà và để tính giá riêng rất hạ cho mấy nhà mua sỉ đặng kiếm lời nhiều.

Viết thơ lấy kiểu (échantillon) cũng đặng, hay là muốn khỏi mất thì giờ, viết thơ lấy hàng cũng vậy, vì đã có giá riêng tính cho bạn hàng (clients) chẳng hề tính mắc bao giờ.

Gởi contre-remboursement, song gởi một phần tiền trước hay là gởi trả đủ trước thì sẽ đặng trừ 2/0, về cái phần tiền đã trả trước đó. (Toute avance de fonds aura droit à une remise de 2/0).

Gởi mandat trước xin đã như dưới đây:

Madame LƯƠNG-NGỌC-BẢN, 4 Rue de la Soie à Hanoi.

Công-văn *(tiếp theo)*

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 12 janvier 1922.

Tên Lê-văn Cui đẳng cấp bằng làm lọn ton hạn bổ chánh ngạch Nam-kỳ và giao tăng quan thượng thơ đặng giúp việc quan đầu phòng sở học chánh, thế cho tên Lê-văn-Lợi lon-ton hang ba chết.

∴

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 10 Janvier 1922.

Thầy Dương-Ny, Phó-tổng hạng nhứt tổng Nhiêu-phu (huyện Sơctrang) đẳng cấp bằng làm Cai-tổng hạng ba thế cho thầy Nguyễn-văn-Ut xin từ chức.

∴

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 10 Janvier 1922.

Cho phép thầy Lê-văn-Lâu, Phó-tổng An-trường, hạt Canthơ nghỉ ba tháng dưỡng bịnh.

Trong lúc nghỉ thầy được phép, tháng đầu lãnh trọn phần lương khỏi trừ tiền hưu-trí; còn hai tháng sau nửa phần lương.

Vì lời nghị quan Toàn-quyền ngày 13 Décembre 1921.

Ông Dương-văn-Hoa có bằng cấp Tú-tài trung đẳng học bên Pháp-quốc, đẳng cấp bằng làm Thừa-biện hạng năm thương ngạch hàng viên chức bổn-quốc các dinh Chánh-phủ và các hạt Nam-kỳ.

∴

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 6 Janvier 1922.

Phạt 60 ngày tù phạt tên lính Tê-văn-Phước vì bê-trễ nặng trong phận sự.

Tên lính phải ở tù tại khám lớn Dépôt central Saigon.

∴

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 6 Janvier 1922.

Thầy Lê-văn-Vi kỷ-lục hậu hổ sở Tạo-tác, đã nghỉ ngoại ngạch vì lời nghị 17 Octobre 1921 đẳng đi linh tập, nay phục chức lại sở Tạo-tác làm kỷ-lục hậu bổ.

∴

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 6 Janvier 1922.

Cho phép cô Trần-thị-Nho nữ tro giáo dạy tại trường Tân-định nghỉ một tháng dưỡng nhàn.

Trong lúc nghỉ cô giáo ấy được phép lãnh trọn phần lương.

∴

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 6 Janvier 1922.

Chấp đơn xin thôi của thầy Du-văn-Lua phụ-chưởng đội thiệt thọ hạng sáu kể từ ngày 1er Janvier 1922.

∴

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 6 Janvier 1922.

Cho phép thầy Trần-văn-Hạp Chánh giáo-học hạng nhì tại Giadinh nghỉ ba tháng dưỡng bịnh.

Trong lúc nghỉ thầy giáo ấy tháng đầu được lãnh trọn phần lương khỏi trừ tiền gì cả; còn hai tháng sau nửa phần lương.

∴

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 6 Janvier 1922.

Lời nghị định về việc cấp bằng các vi tro giáo, nay hủy bỏ về phần thầy tro giáo Lê-văn-Di.

Lời rao

Cho mấy chủ xe kéo cho mướn

Nên dùng thứ Cao su pneus C.G.M cho xe mình.

Vo (enveloppes) hạng nhứt, một cặp 12 $ 50.

Ruột (chambres à air) 5 $ 00

Bán tại Hãng nấu Cao su, ở đường Douaumont Saigon.

Các nhà phú hộ ở nhằm chỗ không có đèn điện khi thì nên mua đèn hiệu TITO LANDI thắp bằng dầu sáng mà dùng.

Đèn nầy tốt hơn các hiệu đèn khác.

Có trữ bán sỉ tại hãng EMILE PEYSSON ở Saigon, ngang nhà hát Tây, môn bài số 4

Bùi-quang-Nho

BENTRE

Bổn hiệu có trữ bán vải may mùng của hiệu Chấn-Thủy ở Hanoi. Vải nầy mới chế kiểu mới, đã rộng khổ lại rao thước tốt hơn các thứ vải may mùng thuở nay, khi là Tuille Tonkinois, bề dài 2m40, ngang 0m90. Bổn hiệu có bán vải trắng batiste để làm mùng và may áo mặc bề khổ 0m60 mỗi mètre ngắn. Như ai muốn may mỗi cái mùng dài 2m60, ngang 1m80 chừa cửa 0m60, thì mua một cây vải trắng batiste để làm mùng và may áo mặc bề dài 6y cỡ ba bận ngắn, 5y60, và 4y80 lối xấu khác nhau. Bổn hiệu cũng có trữ giây và dép cũng nhiều kiểu ở Hanoi gởi lại, giây bạc 12 $ 50 lối 42 đôi, boutines đen và vàng hoặc hai màu từ 15 $ 50 lối 14 đôi và dép (Sandales) quoai da và quoai nhung giá 1 $ 00. Ai mua từ năm đôi sắp lên được remise 5 %. Ai có mua thì lối sẽ gởi contre-remboursement. Xin đừng hàng chiếu cố, chờ bao giờ rẻ hơn vì có nhiều người mới giây ba đã làng hư sơn giây đa trắng ra đa đàng; ít ngày bổ sơn tợt đa mất hay, hiệu tôi đảm cam đoan không có thứ ấy.

Bổn hiệu cũng có bán các thứ hàng tên nhau tại Sài-gòn vì những hàng bổn nhiều tiệm, nhứt là tiệm rộng may áo; vân vân.....

BUI-QUANG-NHO
Bentre

PENSIONNAT

Huỳnh-công-Phát

18, 33, Boulevard Kitchener
Chủ-nhơn-lãnh, SAIGON

Kính tỏ cùng trong Lục-châu đặng rõ: Trường tôi ngày 21 Janvier bắt và ngày 15 Février tới đây tựu học lại.

Học trò cũ xin nhớ tựu trường lại, trường sẽ mở rộng thêm hơn nữa, hay tôi đã làm y lời, mở rộng thêm nhiều, từ ngày 15 Décembre rồi đây, đến nay — Nên tôi xin nhắc qui vị như muốn cho em cháu học trường tôi, lại học, song xi đến muộn, nếu không còn chỗ.

Trong hai tháng nay, tôi có hứa với nhiều qui vị, qua Tết khai trường lại, trường sẽ mở rộng thêm hơn nữa, hay tôi đã làm y lời, mở rộng thêm nhiều, từ ngày 15 Décembre rồi đây, đến nay — Nên tôi xin nhắc qui vị như muốn cho em cháu học trường tôi, lại học, song xi đến muộn, nếu không còn chỗ.

Trường tôi qua kỳ tựu trường tháng Août 1922, khởi sự mở lớp 1re année (cycle complémentaire) đặng day luôn tới thi bằng cấp tốt-nghiệp tây và nam (Brevet élémentaire et Displôme d'études complémentaire).

Nay kính.

HUỲNH-CÔNG-PHÁT

Trần-văn-Trí

76 rue d'Alsace-Lorraine 76. Tiệm cầm đồ SAIGON

Bán và bán lẻ đồ phụ tùng xe máy và xe kéo. Bán xe máy và xe kéo. Có động sẵn xe kéo cho mướn cũng là xe nhà.

Người chủ tiệm nầy đã có làm lâu trong hãng người Langsa, mới lập tiệm cho nên động xe khéo chắc chắn và kỷ lưỡng lắm mà lại bán giá rẻ hơn mấy hãng khác.

Hãng EMILE PEYSSON ở Saigon, ngang nhà hát Tây, môn bài số 4 có bán đủ thứ đồ ý phục cho đờn ông và các cậu trai đứng. Đồ đã tốt theo cách văn-minh, mà giá lại rẻ hơn các nhà buôn bên Đông-pháp.

Có bán áo so-mi, cà-ra-oách, nón đi chơi và nón cối ngựa, đi máy bay, đi xe hơi, vớ, giày, vớ và quần áo cho con nít, dầu thơm, đồ để dùng đi đường, đồ dùng hoa hình, đồ để chơi Tennis, đá banh, vân vân.

XE MÁY

« La Semeuse »

Hiệu cũ Langsa đã bán trong Nam-kỳ có 30 năm rồi.

Bánh trớn, tay cầm lộn lẻn xuống được đồ chận bánh.

Bánh sắt cũng bánh cây.

Giá sụt nhiều

Người chánh trữ là: ông.

BERTHET CHARRIÈRE và Công-ti tại Saigon đường Kinh-lấp môn bài 68.

ĐÈN LÒA đốt có màn sông, hiệu BEST WIZARD.

Ít tốn dầu.

không hang hao,

Sáng trắng ngon.

Không hay nghẹt,

Đẹt đốt.

RẺ

Nội Nam kỳ có một mình tiệm

TRAN - QUANG NGHIEM

84 *đường Espagne Saigon*

Có trữ hai hiệu đó mà thôi.

Kho trữ đồ hoàn cầu

MAGASINS UNIVERSELS

187, Rue Catinat, SAIGON

COLGATE
Tốt, của *Hoa-hường* nấu ra
Mỗi ve.... 4 $ 75.

Sa bông nho BONDON
Chục 12... 2 $ 00.

Laitcrème CARNATION
(dán nhau)
Thùng 96 hộp... 19 $ 00

GRAMINOL
Đồ ăn của con nít
Một hộp..... 0 $ 85

WESTERN CLOCK
Đồng hồ Bijoux (lumineux)
Baby Ben.... 9 $ 50.
Ordinaire.... 4 00
Montre..... 6 50.

Nước COLOGNE
Tốt nhứt (Rượu 90o)
Mỗi ve.... 0 $ 40.

DẦU SỨC TÓC
thứ (Portugal, Violette; Quinine)
Ve M.... 0 $ 50.
Ve G.... 0 75

Sa-bông nhuộm DYFOAM
Mỗi cục. 0 $ 30
Chục 12. 3 00.

Croquettes Chocolat « GYP »
Một hộp 0 $ 30.

Đồ để giặt đồ LESSIVEUSE 50 lit
5 $ 50.

NỘN che nắng
«Singapour» liège couli trắng
1 $ 50 (*lớn đồ*.
«Matelassé» trắng
3 $ 50 (*bán đồ*)
«Coq Gaulois» liège couli trắng
N° 1 6 $ 50 bán rao hàng
N° 2 5 90 id.

KHĂN BÀN LÔNG
thứ lớn mà thiết tốt
9 $ 50 (*rao hàng*).

EPONGES để rửa mặt
1 $ 50 *chục 12 cái.*
0 20 *mỗi cái.*

SUPERCAO
Đồ ăn của người lớn
Một hộp..... 0 $ 85

LY để bàn ăn,
tiệm lớn, phân nửa thấp tinh
Một chục 12.. 9 $ 50
Ly uống thường.

Vải tàn ong để may mùng
Mỗi thước... 0 $ 90

DAO CẠO « DURHAM-DUPLEX »
Thứ thường.... 1 $ 50
có đủ đồ để liết dao bằng da, ở trong hộp đa đồ.
7 50

Một mình hãng Denis frères đại-lý cả Đông-pháp thứ hộp quẹt nầy.

Hộp quẹt nầy khắp nơi đông pháp bán lẻ một xu nhỏ một hộp mà thôi.

VIN TONIQUE

ET

BI-NUTRITIF

DU DOCTEUR RIP

Vệ-sanh TỬU của Lương-y RIP chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gân cốt cùng là trán kiện tinh thần, bất kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thôn môn hễ uống rượu nầy vô, thì ắt đặng cử lão thành đồng, mặt mày tươi tốt, coi trẻ, lại mặng hơn xưa.

Còn con nít liệt nhược, đờn bà mất máu, có huyết bạch, có chửa, những kẻ hao tổn tinh thần hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ lắm liệt, dr thịt đó săn, tinh thần trán kiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc.

Có trữ bán tại tiệm thuốc Tây ở *đường Marin số 190, Cholon.*

Dépôt PHARMACIE FRANCO-CHINOISE *190, rue de Marins* CHOLON.

SOCIÉTÉ INDOCHINOISE DE TRANSPORTS

Tại sao mà xe hiệu FORD *thiên hạ dùng nhiều hơn hết?*

Tại nó rẻ hơn

Nó ít tốn hơn và

Gọn gàn nửa

Hơn 400 cái xe FORD *chạy trong Đông-Pháp rồi*

Giá xe 5 chỗ ngồi..... 1.978 $

Giá xe Camion 1 tấn..... 1.800

NÊN ĐẾN MÀ COI RỒI CHẠY THỬ TẠI: Société Indochinoise de Transports *4 rue Filippini, SAIGON*

Có bán Caosu MICHELIN — Đại biểu

Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt làm cho những tay thạo rượu đều thảy khen ngợi

Chỉ một mình hãng Denis frères có trữ mà thôi.

PHARMACIE · PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy đọn đẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hồi trước của ông HOLBÉ và RENOUX nay ông SOLIRÈNE nhứt hạng bào-chế sư kế nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát Tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân tử cần dùng thuốc tây xin viết thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng. Cuốn DƯỢC-BỊNH LƯỢC-BIỆN đã xuất bản rồi, ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE, ngài sẽ gởi cho không

Xin chiếu cố

Đời thạnh trị thái bình, thì con người sanh sống ra càng đông đảo hơn khi trước bội phần, bởi vậy tôi đòm thấy mỗi khi Saigon có bảy chợ lớ, hoặc là cuộc chi v.v. thì tôi nghiệp cho qui-khách ở lục-châu lên Saigon chơi, mà chẳng đủ khách-sạng nghỉ ngơi, làm sự vui thành ra buồn. Bởi vậy chúng tôi mới lập ra một tiệm ngủ hiệu **Nam-trung Khách-sạng** tại đường Nemesis N° 101-103 gần bến gốc tiệm cầm-đồ Saigon. Phòng ở tử phía theo mặt đường đi, rộng rải mát mẻ tự bề và yên tịnh, lại gần các mối đường xe lửa Cholon, đường giữa đường mẹ sông, và xe Biên-hòa, xe Mỹtho, rất tiện cho qui-khách, khi lên xuống.

Cái sin qui khách tưởng tình đồng-bang giúp cho chúng tôi bền vững, thì ơn ấy ghi lạc bảng ngày.

Quản-Lý HIỆP et THẮNG.

Hãng **EMILE PEYSSON** ở Saigon ngang nhà hát Tây, môn bài số 4, có cho mướn films Langsa và ngoại quốc đặng hát bóng.

Đèn cây hiệu cái mão

CROWN CANDLES

Của Hãng

COMPAGNIE FRANCO-ASIATIQUE DES PÉTROLES

Xưa nước Nam ta thắp đèn thường thì dùng dầu cá, dầu mù u dầu dụ-dủ và dầu Phộng, vân vân. Cho trong việc quan hôn tang tế thì lại dùng đèn sáp. Các thứ dầu nói trên đó, thắp nó thì mắc công khêu còn đèn sáp muốn đặng nó thì lại mắc công xe, coi ra bất tiện quá.

Từ ngày dầu hỏi phát hành, đèn cây xuất hiện thì được tiện cho chúng ta nhiều bề; đã sạch sẽ, it tốn mà lại tỏ rạng hơi phần.

Như trong việc quan hôn tang tế mà dùng đèn sáp thì giá đã mắt mà còn phải mắc công xe, vì lại mắc công hỏi tìm hỏi

Như nay có thứ đèn cây của hãng **Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles** chế ra dùng thế cho đèn sáp thì nên cho ta dùng làm. Thứ lớn có, thứ nhỏ có, giá rẻ bội phần. Dùng đèn cây của hãng nầy thì sạch đẹp làm. Hoặc đinh miễu chùa chiền, đừng nói mà thế cho đèn sáp thì lại càng hay, mà it tốn nữa. Nhứt là mấy lạy vân phẩm tại-tế nếu thắp đèn cây bàn đèn mà xem sẽ hoặc đọc *Lục-Tỉnh Tân-Văn* thì được khỏi con mắt.

TỰ DO DIỄN ĐÀN

(Tribune libre)

Ngỏ cùng liệt-qui

Đôi lần phen, Bổn-báo có tuyên ngôn rằng về mục Tự-do-diễn-đàn nầy, Bổn-báo riêng để cho liệt qui bình luận cho thỏa mãng ý muốn. Nhưng bổn, cũng đã lắm phen, Bổn-báo gặp nhiều cớ chi bằng thật rằng tên ký dưới bài giả-điền và đang vào bổn-báo không phải là tên thiệt của người viết bài ấy; hoặc tên giả, hoặc mượn tên của người hàng xóm mà để đại vào. Ấy là một điều đáng cho là khiếp nhược, mà người chưa chịu ăn-năn chừa bỏ. Nếu việc giả, mình đườm dương cùm viết chép ra để gương giáp tích, có sao lại sợ mà nặc danh? Hà chưa phải là khiếp nhược chăng?

Vì bài lắt khiếp nhược ấy, gây rối, buộc Bổn-báo từ đây, những bài ở đâu gởi đến, tên ký không rõ, hoặc Bổn-báo không nhận biết, thì Bổn-báo không ăn hành. Lại còn những bài ẩn hành trong mục nầy, thì Bổn-báo để trọn sự phân người ký tên gánh chịu lấy những điều cang hệ gì xảy đến; Bổn-báo không cang-dự.

L. T. T. V.

COI HÁT CẢI-LƯƠNG

« chẳng nên ghét »

Đáp từ với bài « Coi hát cải-lương có ý mừng » Công-luận-báo n° 464

Hôm đêm 20 Décembre, tôi có đến tại Longxuyên mà xem hát Ca-cảm của bạn Tập-ích-Bang Thốt-nốt. Vì bạn hát ấy mới ra đời, và nghe đồn là « Tay-ngang · bày ra, giáp hát chớ không phải danh tiếng kép đào như bạn hát khác. Nên tôi xem thử một đêm coi ra thế nào? Chớ quyết tâm của tôi vẫn ít ưa điệu đó lắm!

Ai đè thấy rao bản hát « Tuồng Tình-duyên Phấn-lạc » — tôi thấy hai chữ Tình-duyên thì đã có ý ghét rồi, bởi tôi ưa nghĩa-lý đạo-đức hơn tình — Đoạn, tôi mới hỏi thăm cho biết ai chủ-hứt tuồng ấy, thì họ nói: M. Nguyễn-trọng-Quyền biệt hiệu là Mộc-quán đặt ra. Tôi với M. Quyền là bạn thân-giao, cách biệt tin tức tới 15 năm nay mới ra mặt; — đó! Tôi

Dầu đánh bóng hiệu **MIROR** là một thứ tốt hơn hết trong các vật chất để dùng giữ nước sáng và mới luôn luôn cho những đồ mình đồng hoặc loại kim là đồ theo phong thổ nê trược trong xứ thường hay bị ten sét. **ĐỪNG THỬ ĐẾN ÁT CHỊU LIỀN.**

Bán lẻ trong cả tiệm tạp-hóa và tiệm bán đồ đồng sắt tại Nam-kỳ và Trung-kỳ.

Bán sỉ tại Hãng MARSEILLAISE D'OUTRE-MER.
Một mình trỡ bán
Ở đàng Ohier — SAIGON

không xem hát, đợi tới 12 giờ khuya, cho trẻ mời M. Quyền xuống thuyền dàm đạo. Tôi trách ảnh sao nỡ đặc tuồng Tình làm chi? Thì M. Quyền đáp-từ như dưới đây, tôi biện ra đủ các cớ cho liệc qui rõ. Và tôi lượng xét lại những lời ảnh trả lời đây thật tình, là kẻ không phải ưa tình đến nỗi đặc tuồng Tình. Trong chỗ ấy lấy Tình mà làm cuộc cờ-bỏ tài mà động tình, biếng-uyển đặng mà qui-giúc đời. Tuy trong Tình mà làm chỗ in tình-dưỡi hằng cổ mừng, vui, ghét, giận, vân-vân...

Nầy đây tôi lược thuật sự « Có-giáo chửa oan không biết dạy » của M. Liêu-Sanh nào chẻ đó, mà các nghĩa lại cho rõ những lời M. Quyền chữ-ý khác hơn ông Liêu-Sanh. Nếu nói như ông Liêu-Sanh thì chưa đủ ý, vì e ông chưa xem hết tuồng, và nghe ca ngâm chưa thấu hết. Bởi trẻ em hay ó rẻ tại rạp hát, lệ thường hay làm cho khán-quan nghe không động chậu tất lối hát điệu ngâm, làm cho mất thú vị câu chuyện đi!!!

« Lấy đề-mục chữ Tình » thì M. Quyền giải hết tấn tuồng ấy như vầy: (dầy lời của M. Quyền thuật lại).

« Tích nầy vốn tại xứ Huê-Kỳ mà đem hát bóng tại rạp Pathé Tonkin, kêu là tuồng « Félisb », xem trong « Thực-nghiệp Dân-báo » thì rõ, tôi mượn ý đây mà thêu dệt ra một bổn tuồng Tình đặng để mà răng đời.

« Như: Vì-ốc Công-tử du-xuân, mẹ cho con đi viếng mộ là nhớ tới tình tiên-phụ mới cho.— Vì-ốc chạnh tình cha mà rời lụy, đi tới Mai-lạc nữ-học-đường tình cờ mà gặp Cô Giahuê đang tả thơ u-hận, tình nhớ cha mẹ và quê-hương, mình đã lớn tuổi cầm đóng xuân tình, nhưng chưa biết ai hữu-tình mà trao duyên gởi phận.— Vì công-tử nghe vậy động tình, mới dứng chơn lại, Thân-gió hữu tình khiến màng khoác hở, hai tình gặp gỡ cũng là thói nhơn tình, vào tú-viện thơ phòng mà đoan thệ tình sông ngăn biển; có phải là tình đầu ý hiệp, dốc vẹn trăm năm, chẳng phải kẻ trên bộc trong dâu, mà ra tình dàm loạn. Ấn tình dường ấy, ai cho là khỏi động tâm tình; Huống chi thề thốt nặng lời, hà ngăn tình cho dặng ư!!! Chừng thắng Giadồng kéo cửa, Vì tình-sự mà người bỏ rơi gậy, kẻ quên khép phòng.— Nó thấy sự tình về nhà mới lậu! Chờ ni có tư-tình mà khoe bao giờ! a!!!

Bà Kha-dinh biết tình gạn hỏi, tờ đọc hết tâm tình. Mẹ trách con phong tình, mới khuyên răng tình-tự. Đó! Khán-quan nghe bài ca thử, có phải! Xử tình-nghiệm mẫu e con lụy vì tình, nhà đã hứa tơ tình, e vì tình mà thêm rối. Thì việc Tình mẫu tử răng dạy dây có đáng dùng chăng? u???

Đó, tình-duyên ai khéo trớ trinh, một buổi du xuân kế Gia-huê đổi về xứ. Một đàng bị vụng tình tử mẫu; dành cư xử tịnh phòng, một đàng vẻ tình nghĩa song thân, vội vã phải về từ lý — có phải tình vàng đá rã rời. Tại người hay tại vận, y!!»

« Nói đến đây chưa hết đoạn Tình đêm thứ nhứt - hãy còn 4 đêm tình), Phận tôi thì ước ao cho những bạn hồng-phấn, những tay phong lưu công-tử thấy đó mà làm gương dựng động tình Tự-do mà bay hại việc lắm!

Phàm Tình mà không vẹn giữ, thì nó lăng đăng vô-công. Như sông đáp như giữ dân! Thấy đó mà tỉnh ngộ là M. Quyền hầy còn diễn thêm 4 đêm Tình nữa nhưng tôi kể nhón bấy nhiêu? Khuyên « chẳng nên Ghét » vội mà mất lý-thú của người tác Tình-sử tội nghiệp mà! Ai có sở kiến nấy! Đừng khuấy lắn nhau chi?

Trà giang Thương-hồ khách.
Huỳnh-năng-Nhiều
là bạn hữu của M. Quyền Thoại-Nol

Loại-vị hảy mua thứ dầu hột hiệu Mỏ Neo (Le Pétrole Ancre) của hãng Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles mới dựng. Dầu nầy thắp it hao đã sáng suốt mà không có khói. Thiệt là thứ dầu tốt nhứt hạng trong Lục-châu.

Trong Lục-châu các tiệm thay một cho hàng
Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles
đều có bán thứ dầu hôi nầy

Trong Lục-Tỉnh anh em muốn hỏi thăm đều chi, xin viết thơ cho hãng **Cie Franco-Asiatique des Pétroles** ở Saigon đường *Boulevard de la Somme, số 100.* Chủ hãng sẽ hồi hồi ám lập tức

Tiệm đóng xe

Nơi xe nỏ bán đủ đồ phụ tùng

ĐƯỜNG LUCI MÔN BÀI 99 và 101

ĐẤT HỘ SAIGON

TRẦN-VĂN HIỆP chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu qui khách đặng rõ: Tiệm tôi có bóng đủ kiểu xe nhơn tải xe mui, xe hai bánh, xe kiểu, xe ngựa đua, càng có đóng thông xe hết thảy kiểu, kiểu nước, sơn xe thiệt khéo, làm nệm, muốn xe đi kiểu, xe cũng có hết; các thứ xe cũ nếu qui khách chiếu cố bản đến xe đi kiểu, làm xe cao-su, bằng cây giát bèo tây chở lại, cao-su đặt đã thay trong bánh, kiểu, dán tấp, đã rẻ lại xe đi chắc và xe sông mà bằng đi tây may rất khéo và chắc, có bán yên nỏi, chuông đạp hai tiếng, kinh đồ thấy đến khi đi thơ xe. Lớn xe có đèn xe.

Chi mấy qui khách có dịp đến thăm-hỏi xin ghé lại tiệm thì được khi trước cái công cuốc rẻ thì làm, sau có cần dùng mấy thứ đồ thiếu mua giúp làm người thì tôi rất cám ơn qui-vị.

Lục-châu qui khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm mua thì cũng gởi cả tờ cho tăng bớt đặng.

Trong lục-châu qui vị nào muốn đặng rước chắc trắng và đồ thiệt tốt làm bằng nước trái nho thì nên đến hay là viết thơ cho hãng **EMILE PEYSSON** ở Saigon, ngang nhà hát Tây, môn bài số 4.

HÃNG

ông P. Bibeyrolleset Cie

10, Place du Château d'eau, Saigon

số 10 gần giồng nước Saigon

Có bán máy xay lúa và đồ phụ tùng cho máy.

Thay mặt cho hãng Ông F. H. SCHULE.

Có thợ rập máy giỏi ở tại hãng.

MÁY TỐT CHẮC— Ai muốn sắp đi thế nào, thì chỉ giùm không ăn tiền công.

Lời ngỏ cùng các vị điền chủ!!! Hãng **EMILE PEYSSON** ở ngang nhà hát Tây, môn bài số 4, Saigon, kính tỏ cho các ông hay rằng có bán một thứ thuốc hiệu **RATINOL SPÉCIAL** để giết chuộc ngoài ruộng **MÀ THÔI**

Như dùng thuốc nầy thì phải giữ cho khéo, **ĐỪNG CHO CÁC LOÀI VẬT TRONG NHÀ ĐỘNG ĐẾN VÌ NÓ THIỆT HẠI LẮM.**

TIỆM BÁN ĐỒ CHỤP HÌNH HIỆU

"Photo Nadal"

Ở đường Catinat, 120

HỌA ẢNH CÁCH HUÊ-MỸ

Hình lộng quyền

6 miếng giá . . . . . 5 $ 00
12 miếng giá 9 00

Hình Cartes postales

12 miếng giá . . . . . 4 $ 00

Hình nhỏ

12 miếng giá . . . . . 0 $ 80
Hình đán giấy hình: 3 miếng giá . . 0 50
Hình đán giấy thông hành: 3 miếng. 1 50

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ

Những đồ phụ tùng, kiểu chụp hình, giấy, và máy chụp hình.

Đồ phụ dùng về hãng dầu: Các thứ màu, Việt chì màu, đồ vẽ, đồ bắt, bàn chải, chơn bàn, hộp dựng đồ đồ dùng, cây cọ giấy, màu trộn v. v.

Màu nhựm mướn hảo hạng nhựm đủ thứ hàng giờ: Vải, hàng, lụa tơ, chỉ v. v.

Hỏi giá sẽ mục-lục,

Như mua được hộp họa hình « **LA NOUVELLE CHAMBRE CLAIRE UNIVERSELLE** » thì mỗi người đều vẽ được khéo các thứ sơn thủy, hình, vân vân.

Hộp họa hình nầy làm rất kỹ và đáng lắm.

Hãng **EMILE PEYSSON** ở Saigon, ngang nhà hát Tây, môn bài số 4 làm Đại-biểu.

Thiệt khéo hạng nhứt

TIỆM-HÒA-CHƠN-DƯỜNG

NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

55 28 Boulevard Paul Bert Saigon.

Thợ về tiệm nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo nghệ, và được 3 cái bằng cấp đấu xảo Hanoi. Hình vẽ thiệt tinh xảo và đủ trăm năm không phai.

Chư qui vị muốn vẽ xin viết thơ hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một từ cách-bạch có biên rõ thước tắt giá cả và cắt nghĩa phân minh.

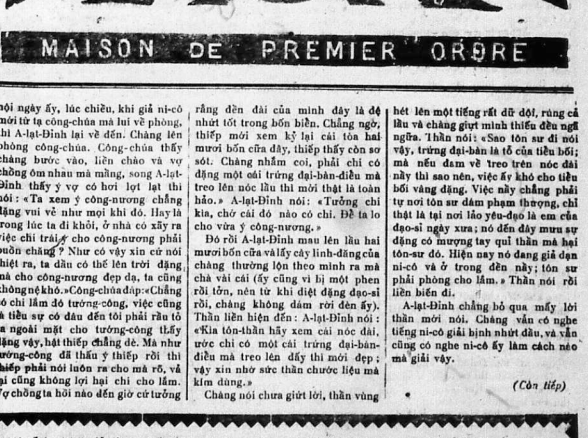

CHUYỆN ARẠP

(Tiếp theo)

« Bần tăng xin tạm ở trong phòng nầy, vì là đơn sơ hơn các phòng khác, miếng là bần tăng vâng lời cho đẹp giạ bà là đủ. »

Công-chúa lại muốn giấc giã ni-cô về phòng mình mà dãi ăn uống nữa, song đạo-sĩ e khi ăn phải lột mũ-ni mà bày mặt thiệt đi chăng nên từ hẳng, đối rằng *ưa trường-trai, ăn rồng một món trái cây chớ không chi khác nữa.* Công-chúa không ép và nói: « Vậy thì Đạo-cô cứ ở an dây, và mặt tình tụng niệm như ở am kia vậy. Để rồi ta bảo đọn cơm chay cho đạo-cô dùng; mà nhớ khi ăn rồi đến cho ta nói chuyện. »

Công-chúa lui về phòng mà ăn, và giã ni-cô, khi nghe oạn quan đến cho hay rằng công-chúa dùng bữa rồi và cho thỉnh va thỉ vội-vàn đến ra mắt. Công-chúa nói: « Ta mà đặng một người đạo-đức như đạo-cô ở trong nhà nầy thật ta mãng hết sức. Á sẳng dây, chẳng hay đạo-cô xem lầu đài của ta có đẹp hay chăng. Mà khoan đã, cái phòng nầy, đạo-cô nhầm ra thế nào? Nói ta nghe thử rồi ta sẽ đắc đi xem hết mấy căn kia. »

Đạo-sĩ nghe hỏi thì ngước mặt lên mà giả xem bốn phía rồi nói: trỏ « Bẩm bà, cái phòng nầy thì đẹp hẳng đó rồi. Song theo ý kẻ lảnh tục như tôi vầy, thì ở trần gian, chẳng có vật nào là tốt cả, bởi cớ, cái điều nầy phải có đặng một vật nữa mới là thật tốt cho. » Công-chúa liền hỏi: « Vật chi thì xin đạo-cô mách bảo dùm. Chớ ta thường nghe rằng chẳng còn thiếu vật chi nữa đó; mà nếu còn thiếu vậy thì ta sẽ lo sắm đủ. » Đạo-sĩ giả bộ sợ nói lỡ lời, rồi lại đáp: « Xin bà thứ lỗi cho tôi vì buôn lời trống trải nhiều thế. Theo ý tôi, thì chớ chi trên nóc đài nầy mà có một cái trống chim đại bàn đặng treo đó, thì trong thế giang còn cái đài nào mà sánh kịp nữa đâu. » Công-chúa hỏi: « Chim đại-bàn là chim chi, mà kiếm đâu cho đặng trứng nó? Đạo-sĩ nói: « Chim ấy là một thứ chim to lớn dị thường, đóng ổ trên đảnh hòn Cô-Cát sơn, và người thợ nào đứng tạo-tác cái đài nầy có thể tiếm đặng trứng nó. »

Công-chúa lỏ lời cám ơn giã ni-cô chỉ giáo, rồi nói qua chuyện khác; mà nàng cũng không quên cái trứng đại-bàn và tính đợi A-lạt-Đinh đi săng về sẽ nói lại. Chàng đi săng đến bữa ấy đã sáu ngày, và đạo-sĩ đã nào chẳng hiết, nên đạo-sĩ có ý thừa dịp vắn chàng mà sanh chuyện vậy. Nói về nội ngày ấy, lúc chiều, khi giã ni-cô mới từ tạ công-chúa mà lui về phòng, thì A-lạt-Đinh lại về đến. Chàng lên phòng công-chúa. Công-chúa thấy chàng bước vào, liền chào và vợ chồng ôm nhau mà mừng, song A-lạt-Đinh thấy ý vợ có hơi lợt lạt thì nói: « Ta xem ý công-nương chẳng đặng vui vẻ như mọi khi đó. Hay là trong lúc ta đi khỏi, ở nhà có xảy ra việc chi trái ý cho công-nương phải buồn chăng? Như có vậy xin cứ nói thiệt ra, ta đâu có chê lên trời đặng, mà cho công-nương đẹp dạ, ta cũng không nệ khó. » Công-chúa đáp: « Chẳng có chi làm đó tướng-công, việc cũng là tiều sự có dâu đến tôi phải rầu tỏ ra ngoài mặt cho tướng-công thấy đặng vậy, hật thiếp chẳng dè. Mà như tướng-công đã thấu ý thiếp rồi thì thiếp phải nói luôn ra cho mà rõ, vì lại cũng không lợi hại chi cho lắm. Vợ chồng ta hỏi nào đến giờ cứ lường rằng đèn đài của mình đây là đệ nhứt tốt trong bốn biển. Chẳng ngờ, thiếp mới xem kỹ lại cái tòn hai mươi bốn cửa đây, thiếp thấy chín cơ sót. Chàng nhầm coi, phải chi có đặng một cái trứng đại-bàn-điểu mà treo lên nóc lầu thì mới thật là toàn hảo. » A-lạt-Đinh nói: « Tưởng chi khó, chớ cái đó nào có chi. Để ta lo cho vừa ý công-nương. »

Đó rồi A-lạt-Đinh mau lên lầu hai mươi bốn cửa và lấy cây linh-đăng của chàng thường lộn theo mình ra mà chà vài cái (ấy cũng vì bị một phen rồi trớn, nên từ khi diệt đặng đạo-sĩ rồi, chàng không dám rời đèn ấy). Thần liền hiện đến: A-lạt-Đinh nói: « Kia tôn-thần hãy xem cái nóc đài, ước chi có một cái trứng đại-bàn-điểu mà treo lên đấy thì mới đẹp; vậy xin như sức thần chước liệu mà kiếm cùng. »

Chàng nói chưa giứt lời, thần vùng hét lên một tiếng rất đỗi dội, rúng cả lầu và chàng giựt mình thiếu đều ngã ngửa. Thần nói: « Sao tôn sư đi nói vậy, trứng đại-bàn là tổ của tiều bối; mà nếu đem về treo trên nóc đài nầy thì sao nên, việc ấy khó cho tiều bối vâng dặng. Việc nầy chẳng phải tự nơi tôn sư dám phạm thượng, chỉ thật là tại nơi lão yêu-đạo là em của đạo-sĩ ngày xưa; nó đến đây mưu sự đặng có mượng tay qui thần mà hại tôn-sư đó. Hiện nay nó đang giả đạo ni-cô và ở trong đền nầy; tôn sư phải phòng cho lắm. » Thần nói rồi liền biến đi.

A-lạt-Đinh chẳng bỏ qua mấy lời thần mới nói. Chàng vẫn có nghe tiếng ni-cô giải bịnh nhứt đâu, và vẫn cũng có nghe ni-cô ấy làm cách nào mà giải vậy.

(Còn tiếp)

Tại hãng EMILE PEYSSON

ở Saigon, ngang nhà hát Tây, môn bài số 4, có bán đủ đồ cho đồng-bang ta dùng. Hàng hóa đã tốt mà giá lại rẻ lắm, chẳng hãng nào bì kịp. Lục-châu qui-vị nào muốn mua đồ chi thì xin mới đến hãng hay là viết thơ thì sẽ được vừa lòng.

Có bán đèn TITO-LANDI, — áo sơ-mi, cà-ra-oách, nón đã thứ, giày vớ cho người lớn và con nít, dầu thơm, đồ để đi đường, quần áo cho con nít, đồ dùng họa hình, hộp họa hình « **La nouvelle Chambre claire universelle** », *đồ để chơi Tennis, đá banh,* thuốc **giết chuộc ngoài đồng Ratinol spécial.** — Rượu chác đỏ và trắng bán nguyên thùng hiệu **Vins Bermond de Bordeaux.**

SAIGON — IMPRIMERIE L. HENRIQUE TIRAGE 2,500 EXEMPLAIRES

Certifié le Tirage à 2000 ex.
Saigon, le 29 Janvier 1912